

שיעורים לשמיעה 072-33-72-978 שיעורים על הצניעות

הנה ציווי זה זכה להיות הראשון לפני כל שאר המצוות ואף לפני שנצטוו אדם וחווה שלא לאכול מעץ הדעת טוב ורע.

וזה בוודאי מלמד אותנו על גודל יקרתה ומעלתה וחשיבותה של המצווה הזאת.

ובנוסף לכך גם בבריאת האשה הייתה הכפלה כפולה ומכופלת של מאמרות בעת בריאתה כמאמר חז"ל הנ"ל שעל כל אבר חזר ואמר הקב"ה "תהא אשה צנועה" ובוודאי כל זה נאמר במטרה כדי להכפיל את שכרה על כל ציווי וציווי וכדלהלן

נאמר במשנה (אבות ה' - א'): בעשרה מאמרות נברא העולם, והרי במאמר אחד יכול להבראות, אלא ליתן שכר לצדיקים שמקיימים את העולם שנברא בעשרה מאמרות"

ותכלית כל הבריאה כדי שיקיימו ישראל תורה ומצוות כמאמר חז"ל "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות" [סוף מסכת מכות] והנה נשלמה הבריאה והיא עומדת וממתינה לציווי ה'.

ומהו הציווי הראשון בכללות הבריאה שראה הקב"ה לצוות לראשונה כדי לזכות בו את כלל ישראל?

אמרו חז"ל (בראשית רבה יח' - ה): כשברא הקב"ה את האשה היה אומר לה על כל אבר ואבר **"תהא אשה צנועה"**

לפניך הזדמנות להרויח

אלפי מצוות בדקה אחת!!! ראי מעבר לדף

כ-1,000 שיעורים על הצניעות לשמיעה

072-33-72-978

ההולכת בתלבושת כשרה ובהנהגה צנועה מקבלת על כל רגע ורגע שכר של 17 מצוות מדאורייתא ודברי נביאים כמבואר בקדמונים

8 מצוות לא תעשה:	9 מצוות עשה:
ובחוקותיהם לא תלכו ¹⁰	והיה מחניך קדוש ¹
ופרע את ראש האשה ¹¹	קדושים תהיו ²
לפני עיור לא תתן מכשול ¹²	ואבדיל אתכם מן העמים ³
ולא תתורו...אחרי עיניכם ¹³	והצנע לכת עם אלוקיך ⁴
ונשמרת מכל דבר רע ¹⁴	כל כבודה בת מלך פנימה ⁵
איסור החמור של הרהור ¹⁵	והלכת בדרכיו ⁶
פן תשכח את ה' אלוקיך ¹⁶	קידוש ה' ⁷
חילול ה' - ולא תחללו את שם קדשו ¹⁷	ואהבת את ה' אלוקיך ⁸
מקורות בעמ' 4	את ה' אלוקיך תירא ⁹

אמרו חז"ל (בראשית רבה יח - ב): כשברא הקב"ה את האשה היה אמר לה על כל אבר ואבר תהא אשה צנועה. כלומר הקב"ה חזר על הצוו "תהא אשה צנועה" 252 פעמים כמנין ר"ב אברים שבאשה, ומסרתו כדי להכפיל את שכר ב-252 פעמים כ"ל.

הרי שבנוסף ל-17 מצוות הנזכרות, תקבל גם שכר טוב על 252 ציוויים של "תהא צנועה"

$$17 + 252 = 269$$

ובדקה בת שישים שניות שכרה כפול

$$269 \times 60 = 16,140$$

ואם המצווה כרוכה במאמץ שכרה כפול ומכופל פי 100, וכדברי חז"ל: לפי שטוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה ברווח (אבות דר"ג ג' - ו').

$$16,140 \times 100 = 1,614,000$$

ואם המצווה מתקיימת בשמחה שכרה כפול פי 1000

$$1000 \times 1,614,000 = 1,614,000,000$$

מיליארד שש מאות ארבע עשרה מיליון מצוות בכל דקה

ואמרו חז"ל (מכות ג, טו): כל היושב ולא עובר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה. הרי שיש לה על כל רגע ורגע שכר של 17 מצוות ובדקה בת 60 שניות שכרה כפול ומכופל

$$17 \times 60 = 1,020$$

ואם המצווה כרוכה במאמץ או בצער (לחץ חברתי הוצאה כספית וכדו') שכרה כפול ומכופל 100 פעמים, וכדברי חז"ל אחד בצער (במאמץ) ממאה ברווח (אבות דר"ג ג' - ו').

$$100 \times 1,020 = 102,000$$

וכאשר המצווה מתקיימת בשמחה שכרה כפול ומכופל פי 1000 (ארחות צדיקים שער השמחה).

$$102,000 \times 1000 = 102,000,000$$

הרי שעל כל דקה של הנהגה ותלבושת כשרה וצנועה במאמץ ובשמחה, שכרה כפול ומכופל כמו

**מאה ושתים
מיליון מצוות**

נאמר במשנה (אבות ה' - א') ב-10 מאמרות נברא העולם, והרי במאמר אחד יכול להבראות, אלא ליתן שכר לצדיקים שמקיימים את העולם שנברא ב-10 מאמרות, כמו כן הבאנו לעיל המדרש ש-252 פעמים אמר הקב"ה לאישה "תהא צנועה" כדי ליתן שכר טוב לנשים צדקניות המקיימות את המצווה שנאמרה ב-252 מאמרות.

מאחת לאחת וממשפחה למשפחה אך א"א לסמוך על הרגש האישי וחובה ללמוד ולברר מה ההלכות וההנהגות לפי התורה. וכשם שיש רבנים מיוחדים הבקיאים בהלכות טריפות וכשרות וכדומה, כך בהלכות צניעות יש ללמוד את ההלכות היטב ולשאול את הרבנים והרבניות שלמדו היטב את ההלכות האלו.

לפי רוב צניעות האשה כן תיפקד בבנים

"ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל "ומפרש" צנועה היא. ויאמר שוב אשוב אליך והנה בן לשרה אשתך [וירא בראשית יח ט]

ומבאר האלשיך הקדוש [שם] למה ייחס הכתוב על שרה אמינו ע"ה והנה בן לשרה אשתך ללמדך "כי בזכות צניעותה ראוייה לבנים" וכמש"כ "אשתך כגפן פוריה" [ומתי -] כשהיא בירכתי ביתך ע"כ.

וראים שעם כל הזכויות של אברהם אבינו ע"ה ושל שרה אמינו ע"ה התורה מדגישה שבאיזה זכות זכתה לבן בזכות הצניעות ולא סתם בן אלא בן צדיק כמו יצחק אע"ה שפשט צווארו ומסר נפשו להקב"ה.

והנה במשך כל הדורות עם ישראל מתקיים כל רגע בזכות "עקידת יצחק" וגם ביום הקדוש ר"ה עיקר הבקשה לצאת זכאי בדיון הוא ע"י שאנו מזכירים את המסירות נפש של יצחק אבינו ע"ה. ומטעם זה מבואר בספרים הקד' שגם בימינו סגולה לבטל גזירות רעות הוא ע"י אמירת פרשת עקידת יצחק ז"פ [וכמש"כ בספר ימלט נפשו -מלפני 200 שנים]

ומכאן הקריאה לכל בת ישראל שתלמד משרה אמינו ע"ה גודל הזכות והכח של הצניעות ושבה היא יכולה לבטל כל גזירות קשות ולעורר ישועות וכמו שהעידו רבים בדורינו שע"י חיזוק בצניעות ראו עין בעין ניסים וישועות השי"ת.

אנחנו עומדים לקראת סוף הגלות ואין המצוה נקראת אלא על שם גומרה - האשה המקבלת על עצמה בתקופה הזו לשמור על הצניעות בצורה הנכונה, יש לה גם זכות לתקן את כל אותן נשמות שהיו לפניה ולא נהגו בצניעות, ונטולת שכר כולם. אף אחד בעולם ואפילו המלאכים אינם יכולים לשער את הרווח הגדול שמרוויחה בזו, (ובפרט בשב"ק כידוע מהבן איש חי זצ"ל שלימוד התורה בשבת שווה פי אלף מיום חול, והצניעות אצל האשה כלימוד התורה אצל האנשים-איגרת הגר"א) רק הקב"ה בעצמו יודע מה האשה תרוויח בתיקון הצניעות. ויה"ר שנזכה במהרה לבנין ביהמ"ק השלישי. אמן.

"האשה דומה לשכינה, מה שכינה נסתרת בקדש הקדשים, אף האשה וכו'" (זוהר הקדוש

שמות קע"א).

מבואר כי האשה הצנועה נמצאת כל יום וכל שניה בבחינת ומדריגת קדש הקדשים, הרי שהשומרת על צניעותה בכל הדברים, בלבוש ובדיבור ובהנהגה, חשובה יותר מהכהן הגדול הנכנס לבית קדש הקדשים רק פעם בשנה, ואילו האשה הצנועה נמצאת כל רגע וכל שניה במדרגת קדש הקדשים. ולכן קמחית שהיתה תמיד תמיד צנועה והייתה כל הזמן במדרגת קדש הקדשים, זכתה שכל שבעת בניה היו כהנים גדולים.

ממה התפעל רבי יוחנן?

אמרו בגמרא אמר רבי יוחנן למדנו יראת חטא מבתולה, שפעם אחת שמעתי איך שבתולה נופלת על פניה ומתפללת: ריבונן של עולם בראת גן עדן בראת גיהנום ובראת צדיקים ורשעים, יה"ר שלא יכשלו בי בני אדם - (סוטה כ"ב).

והדבר מפליא שהאמורא הקדוש רבי יוחנן אמר שזכה להתעלות ביראת שמים בכוחה של הנהגה שראה בבת ישראל, ונמצא שהילדה הצנועה היא זאת שזכתה להשפיע ולרומם את האמורא הגדול רבי יוחנן עם כל מדרגתו הגבוהה לעוד דרגה ביראת שמים, וקל וחומר בימינו שכל אישה המתחזקת בצניעות היא משפיעה יראת שמים על כל ביתה ועל כל סביבתה.

כי עיקר שכר האישה ומדריגתה העליונה

היא הצניעות [המהר"ל גבורת ה' פרק ט]

מעשה בקבלן שבנה בין חדש והביא את כל אנשי המקצוע שהיו צריכים לעבוד בבנין, יום אחד הוא נכנס ורואה שהחשמלאי עומד ובונה את ארונות המטבח, אמר לו, הארונות מאד יפים, אבל לא לשם כך הבאתי אותך, אני הבאתי אותך שתעבוד בעבודות החשמל.

כך האשה באה לעולם רק בשביל הצניעות, אם אשה לא צנועה והיא עושה מצוות אחרות כגון חסד, תהלים, הרי שאיננה ממלאת את תפקידה שהקב"ה שלחה לכאן כמו החשמלאי הנ"ל. ורק המצוות שהאשה עושה ביחד עם צניעות להם יש ערך גדול בשמים.

אם אין תורה אין דרך ארץ (אבות)

הצניעות נקבעת לפי התורה, לפי ההלכות "כאשר ציוה ה'" וזאת בנוסף על רגש יהודי טהור המשנתנה

תפילה יקרה המומלצת לאמרה בעת כל חיזוק בנושא הצניעות

לנוהגים כרבינו האר"י הקדוש וכן לבני עדות המזרח

לְשֵׁם יְחִוּד קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנֵיתִיהּ, בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמוֹ, וְרַחֲמוֹ וְדַחֲלוֹ, לְיַחְדָּא שְׁם יו"ד ק"י בְּגַא"ו ק"י
בְּיַחְדָּא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, לְאַקְמָא שִׁכְנֵיתָהּ מִצְפָּרָא, וְלַעֲלוֹ שִׁכְנֵיתָ עֲזָנוּ אִם הִבְנִים שְׁמַחָה, עַל
יְדֵי הוּוּא טְמִיר וְנִעְלַם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

רבון העולמים אב הרחמים והסליחות, מודים אנחנו לפניך ה' אלוקינו ואלקי אבותינו
שבחרת בנו מכל העמים וקרבתנו מלכינו לעבודתך עבודת הקודש, וביצירת חווה "אם
כל חי" אמרת רנ"ב פעמים "תהא אשה צנועה" כדי ליתן שכר על כל דיבור ודיבור .

על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו, ואני
מקבלת על עצמי בלי נדר להתחזק [כאן תפרט הקבלה ..] כדי שיעלה לנחת רוח
לפני כסא כבודך כריח ניחוח . וזכות אמותינו הקדושות שרה רבקה רחל ואלה תעמוד
לנו שנזכה לקיים כראוי כל ה-י"ז המצוות שנאמרו במצוות הצניעות וזכינו לגדל בנים
ובני בנים חכמים ונבונים אוהבי ה' יראי אלוקים אנשי אמת זרע קודש ב-ה' דבקים
ומאירים את העולם התורה ומעש"ט ובכל מלאכת עבודת הבורא ונזכה להיות מהנשים
הצדקניות, שבזכותן נגאלו ממצרים, ובזכותן ניגאל מהגלות המר במהרה בימינו אמן.

תרומות

המעוניין לתרום או
לסייע להרמת קרן
הצניעות במכירת
ביגוד כשר וכד'
ניתן להתקשר לטל'
052-7612220
בכל ענייני העלון
ניתן לשלוח מייל:
9741593@gmail.com

ביגוד כהלכה

ניתן להשיג במכירות
קבועות
בטל' כדלהלן
08-9762961
058-3242369
052-7611762
054-8520961
053-3135462
04-9849115
053-3142550

מכירות ביגוד

בשנתיים האחרונות התקיימו
מכירות לביגוד כשר בכמה
מקומות בארץ ובחו"ל. בקרוב
יתקיימו מכירות נוספות בירושלים
ב"ב בית שמש ועוד
המביאה חציית צרה ו/או קצרה
מקבלת 50% הנחה
המעוניינת לארגן מכירה באזורים
נוספים [דרוש אולם ומתנדבות]
טיפנה לטל' 053-3142550

שיעורי נשים

ניתן לשמוע שיעורי הלכה
והשקפה בנושאי הנהגתה
ולבושה של בת ישראל מפיהם
של גדולי ישראל, רבנים,
ורבניות ומורות חשובות, במבחר
שפות
קנה מידה 03-6171049
טל של תחיה 072-3333346
קו התשובה העולמי לשמיעת
10000 שעורים נפלאים
ומחזקים
072-33-978

- 9.מה הצניעות כוללת את ג' חלקי היראה, יראת העונש (ספר החינוך מצווה
תלב), יראת החטא (סוטה כא) יראת הרוממות (שור' או"ח ב' ב').
10. רמב"ם הל' ע"ד (פ"א הל' א').
11. במדבר (ה' - יח'). מכאן אזהרה לבנות ישראל שלא תצאנה בפריעת
הראש (כתובות עב). ופסוק זה משמש כמקור גם לשאר ענייני הצניעות
(ראה סוטה ת. ומ"מ אסו"ב פ' כא' א).
12. כשאינה נוהגת בצניעות הרי היא גורמת מכשול לבני אדם באיסורי
הסתכלות, ועוברים באיסורי "ולא תתורו" ונשמרת מכל דבר רע" (מנחת
שלמה ח"ג קג' - טו).
13. כנ"ל וכתב רש"י במדבר (ל' - טז) הגורם תקלה לחבור הוא נכנס
תחתיו לכל עונשין.
14. כנ"ל.
15. כנ"ל וראה שו"ע אהע"ז סי' כג' סעי' א.
16. ראה שערי תשובה שער ג' אות כד'.
17. העובר עבירה בפני עשרה בישראל או שיודעים מכך עשרה מישראל
עובר באיסור חילול השם (ספר המצוות ל"ת סי' ש"ך יו"ד סי' קנ"ז ס"ק
ד').
רוב המקורות מתוך הספר "הלבוש כהלכתו" ספר יסודי ומקיף להלכות
לבושה של בת ישראל בהסכמת גדולי הרבנים

מקורות מעמ' 2

- סמ"ק (מצווה נ"ה): מצוה להיות צנוע דכתיב והיה מחניך קדוש.
- הצניעות הוא מדרכי הקדושה ובמיוחד לבנות ישראל כמבואר במדרש
רבה במדבר (ד' - כ').
- בפסוק זה נצטוו להבדל מדרכי אומות העולם בין בלבוש ובין בהנהגה
(רמב"ם ע"ז פ' יא הל' א).
- מיכה (ו' ח') סמ"ק (שם): מצוה להיות צנוע דכתיב והיה וכו' וכתוב
והצנו לכת עם אלוךך.
- תהילים (מה' - יד'). בפסוק זה נצטוו על כל ענייני הצניעות בהנהגה
ובלבוש (יבמות עה. רש"י ע"ז ח').
- דברים (כח' - ט'). בפסוק זה נצטוו לנהוג בהנהגות ישרות ומדות
טובות (רמב"ם דעות א' - ה') ומדות הצניעות בכלל שאר המדות טובות.
- כתב הרמב"ם: כל הפורש מעבירה או עשה מצוה לא מפני דבר בעולם,
לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ב"ה הרי זה מקדש
את השם (יסודי התורה ה' - י'). ובפרט בזמנינו ההולכת בתלבושת כשרה
שואו נגד כל הרחוב הקלוקל בודאי מקדשת בזה את שמו יתברך.
- דברים (ו' - ב'). ופרש"י עשה דבריו מאהבה - הרי שבכל מצוה שאדם
עושה מאהבה מקיים בזה מצוות "אהבת ה'".

עושה מלחמה צימי מרפיה והלא כאפס ואין נחשך נגדו, אפי"כ כל זמן שמסכחלקן כלפי מעלה ומכווין לבס לאביהם ששמים היו נולחים, ופל זה רמוז והיה כאשר ירים משה ידו שהיה מרים הכבוד ומדביק להקביה כ"ל. וזה יסוד שהכל כנוי ומשוכלל עליו להסות און לשמוע כליומודים לשמוע לקל הקורה אל ה' ומבלי להקבות עורף ח"ו, ואז וגבר ישראל.

אחר

בסדר תעניות [תענית ס"ז]. הזקן שבהם עומד ואומר לפניהם דברי כבושים אחינו לא השק והתענית גורמין אלא תשובה ומע"ט. ולי"פ אי נימא דשק ותענית אינם נחשכים לכלום אי"כ למה בוא, והלא כל הגדולים תפסו בשק ותענית, ואי מופילים רק שאינם העיקר אי"כ לא היל למימר שאינם גורמין, אלא אין השק והתענית עיקר, אבל עכ"פ מידי גרמא לא נפקו. גם יליד מי"ט אמר דברי כבושים שהוא לשון דבר שנכבש ובכל דוכתי קורא לי' דברי אגדה שמושך לבו כאגדה ואינו כובש [קחגיגה י"ד]. כי כובש הוא ההיפך ממושך כמעין כידוע ולי"ע לכאורה, וי"ל דהנה כוונה שנפולס כשהשמים כתיקן ואין שטן ופגע ואיש תחת גפנו וחאנו, ואדם עורר לבו בזמן מן הזמנים להתבודד לפעודת ה' אז מקבל עליו להתענות יום ה' ולמעט מכבוד מלבושיו כמו בריה ויהי"כ במלבושי מתים כדי להכנס לבבו המלא כל טוב ועי"ז יכנס וישב אל ה' נמלא השק והתענית הם גורמים תשובה ומע"ט. — אמנם בעת אשר לרה מולאת ר"ל ולב אנשים עליהם דוי בלתי אין לורך להבייש שק וקדרות כדי להכניע הלב שהרי בלתי נכנס ועומד הוא וכמיש מגי' [סימן תע"ב] דמשירה האכל אינו לובש הקיעל שנלתי"ה לבו נכנס, וכן אין לורך להכניע לבו בתעניות כי גם מאלכל כל אדם לא ערב לו. אלא תשובה ומע"ט ממילה אחי"ן, ועי"ז שמפספס במפשו יגרום שיקבל עליו לעת כי ירויה ה' יתענה כך וכך תעניות על חטא פלוני וישנה מלבושי הגאווה והגאון שלו. נמלא בשעת הרווח איז התענית והשק גורמין התשובה ומע"ט, ובעת לרה נהפוך הוא כי תשובה ומע"ט גורמין תענית ושק. — וכן לענין הדורש דברי מוסר ברבים כי בעת הרווחה לריך הוא להמתיק הדברים ולהסביר למשך לכות השומע"י ומשום כן נקרא אגדה המושכים לבו של אדם המלחה לה שמחה וניל, לעוררה לשב אל ה', אך בעת גר הלא לבותם מלאות עינים להם לראות נפשי עלמם ולרתם נכבשת בתוך לבותם ואינו לורך להמשיכם רק לעוררם במעט דברים והם ישבו מאליהם כי לכך בוא. — וגי' חל המכוון בעו"י דאמר ביום לרת נשמים או כל לרה חלא תבוא על הכבוד אז הזקן אינו לריך לומר לפניהם דברים המושכים לבס כאגדה, אלא רק דברי כבושים, ומה הוא אומר אחינו לא התענית והשק גורמין היום לפשות מע"ט ותשובה, אלא נהפוך הוא שהתשובה ומע"ט הם יגרמו תענית ושק שנקבל על עצמנו למעט מהנחתינו ה"ף עוונותינו ויהי"ז זה פרוץ נפשינו.

ואנן

מה נענה הלא עוונותינו לבו עברו ראשינו בושנו ונכלמנו להרים פנינו ולתחדות על כל פרט יכלה הזמן וכו' פ"כ כל איש ילכז יראה להתחרט על כל עוונותיו ויגדור גדרים בעד עצמו ויקבל עליו לפשות תקנים כראוי של הפכר ולחת שמירה על הפתיד לכוח, וכמעמד הנבחר הזה אשר נקבלו כלם בבית ה' לשב אליו ולבקש רחמים ותחנונים לפניו יערב לפני ה' אלקי'ו שיחיותינו ורנתינו וישב מחרון אפו ולא נאכזר ח"ו.

ולחיות כי מדותיו של הקביה מדה נמדה ע"כ נעורר עכ"פ על איזה דברים נפרט נפור מרע ופשה טוב דבררים המכונים חן, ויהי למנן ותריס מפני פורעניות חלים ואלכני בלסטרות — והן דורש"י תחלות בעריות כידוע כי חטא מוליא זרע מכונה בשם חן יורה כחן והאכזר נקרא קשת בראשית מי"ט כ"ד ורש"י שם] והוא חטא גדול ופון פלילי וחפאת נפורים בעויה מי האיש הירא ורך הלכז ילך וישב אל ה' וירחמנו ויככה דמעות שליש טיפין מול טיפין, ונכלל זה כל תערוכות אנשים ונשים כחורים וגם תחלות על כל מולא המים וגנות ופרדסים, ומחדרים אימה אשר מתיחדים שם אחד אחת בתוך בערה, ותלוי כזה מה שהזרתי כמה פעמים והסיני חחר ומזהיר מי לה' אלי יראה ויזהיר נשי ביתו וזנותיו לבלתי תהלכנה נטוית גרן ורוע טעם ערום ויחף הם המכשילי' את רואי'ן בערה וחטא רבים ישאו, ופל לואריהן ישתרגו, אם מידי מפשה ילאו מידי הרהור לא ילאו ומתעבה מביאה לדי מפשה חלים ומות חטא קרי ר"ל המכונס חן —

זאת

שנית כולם נאבק להיר, חן שחוט לשונם מרמה דבר [ירמי' ט']], כמתלהלה היורה זקיס חלים ומות ויאמר הלא משחק חני כן איש רמה את רעשו [משלי כ"ז], זה יתן ומה יוסף לך לשון רמיה חלי נכזר שנונים עם גהלי רחמים, והנה כבר ביאר לנו הרמנים סוף הלכות עומאת לרעה, דפליהם נאמר שמו בשמים פיהם ולשונם תיהלך בחרץ, כי תחלת דברתם איש ברעשו יתל וירגל, ואחי"כ מתחיל לדבר גם בלומדי תורה שנדוה, ומסם מוסף ליהן דופי' גם בקדמונים בעלי התקנות והגדרים ומסם עולה להרחיב פיו על בעלי הש"ס חכמי התלמוד והמשנה, ומסם מתענת כנכחי ה' עד מרפיה ותורתו ועד כלל, ועוד מתחכם על הקביה ומתפלסוף בעומאת הפילוספיה, וזהו שמו בשמים פיהם לדבר בהי"ת ובתורתו, מי גרם לו לשונם שכלכו בחרץ אבל אי ה"י נזהר בתחלה לשמור פיו ולשונו לדבר ברעוה, לא ה"י נכשל לשות פיי בשמים —

והשלישית

משחת מליש מראהו וסדרת פריס זקן נגד המשחיתים בתער לעבור בפומבי על חמשה לאוין, והם עוי פנים שכדור שעופדים בגילוי פנים וחולפת נגד תורת מרעיה לפרוק פול מלוה אי' בפרהסי' וכיד רמה, ואין חלוק כזה בין העושה משיחה כבורית ומעביר עליו סכין להשחית השעה, או משיחה בסיד וסמים, דכיון שמעביר תער הרי הוא עובר על תורת מרעיה, ורק ככלי עץ או ככלי פלס יד יעברנו, ויהי"ז נאה ומזהיר לפני ה"ת — *

(* לא אכל להתאבק ולמשך קרות הסופר אשר בסגני להעתיק מה מ"ש סרן בפנקס קדשו עזרת בפי' האיזת בשנת תקי"ה לפ"ק וול"ק: שיחת לו לא בניו מנפס. י"ל על השחיתת הזקן בידעו עינים"ש הר"ע פי' קדושים שהזקן הוא תפארת אדם לבן קרא ההורה השחיתה, ושעם האיסור מפני שעשאו הנשים חן ויא דקא על מת דוקא אלא דבריו ואעפ"י שהוא נגד דעת חכמי ישראל מ"ם למדנו מדבריו שהחכמה שהזקן הוא פאר לאדם, ומעתה י"ל מה שאורה השחיתה על פת, כדרך שאנו מסירין תולדי' ע"ש פאריך חבוש על"ך וה"נ הם מסירי' הפאר חסות אבל, ויש אומות שהבוסרים מבלו' להראות שרת עטוה בשעת עבודתם ע"ד אל תתהדר לבני סלך, ואמנם נספר לנו כל זה משום שאנו בני אל ה' ובתי ישראל אשר בך אנפאר ולא יתכן לבן להשריך פאר אביו מעליו באבל' או בקצפו וכפי' בהכנס לעבודת אביו כי בם יתאמר — ואח"ל [מלה כ"ש], כל המתאזהר הוא בעל פנים, ואי"כ יחשב זה השחיתת זקנו כענתון יהי"ת ולא בעל גס, ואין לך מום גדול והנה

כרוז הרבנים שליט"א בבין המצרים תשע"ז

להסיר מכשול ע"ז ממחנו

נדרשנו לאשר שאלונו: בדבר פאות נוכריות אשר יש עליהם איזה שהוא הכשר שאין בהם שיער מתקרובת עבודה זרה, האם ניתן לסמוך עליהם?

תשובה: כידוע, בשנת תשס"ד נדרשו רבותינו גדולי הפוסקים שבדורנו לבירור שאלת תקרובת עבודה זרה בפיאות נוכריות המעורב בהם שיער אדם שהובא מהודו, מרן הגרי"ש אלישיב ומרן הגר"ש הלוי ואזנר צוק"ל, ולהבחיל"ח מרן הגר"נ קרליץ שליט"א, והרבנים הגאונים חברי הבד"צ העדה החרדית ובראשם הגאב"ד ר"ט וויס שליט"א, והעלו כולם לאסור פאות כאלו בלבישה.

וכתב מרן הגרי"ש אלישיב צוק"ל (בתשובתו מיום ה' סיון תשס"ד): "אסור להשתמש בפיאות נכריות העשויות משיער אדם שהובא מהודו", עכ"ל. ובמכתב נוסף (מיום י"א סיון תשס"ד כתב בתו"ד, ובקובץ תשובות ח"ג סי' קיח) ז"ל: "הדבר פשוט שאומרים בזה סתם עכו"ם לעבודה זרה שהרי עצם מטרת המתגלחים הוא לעבודה זרה", עכ"ל. ומרן הגר"ש הלוי ואזנר צוק"ל כתב במכתב, ז"ל: "מי יודע אם גם זה גרם להרבה מקרים גופניים ונפשיים בבתי ישראל", עכ"ל.

וכבר התברר בזמננו שבתעשיית השיער בעולם מצוי ריבוי גדול מאד של שיער אדם שמקורו ממאות מקדשי עבודה זרה בהודו, וקשה ביותר לברר מקור השיער שבשווקים, על כן אסרו רבותינו כל שיער - שאין בירור גמור מהיכן הוא מגיע.

וכפי שעלה בידינו בבירורים, אי אפשר לסדר בשום אופן השגחה על דבר זה, ואפילו שיער הבא ממדינות הרחוקות מהודו - יכול להיות מקורו בהודו. וכמובן שאי אפשר לסמוך על המפעלים, היבואנים והסוחרים האומרים שהם בעצמם גזזו את השיער במקומם. וחייבים ע"פ הלכה שיהיה פיקוח צמוד של משגיחים יהודים יראי שמים משעת גזיזתו ועד סוף, דבר שאינו אפשרי כלל. ועל כן דעתנו דעת תורה שכל ההכשרים שניתנו בזה אין בהם ממש ואין לסמוך עליהם, ושומר נפשו ירחק מהם.

והננו מרגישים חובה בעצמינו למחות על כך שניתן הכשר מאיסור ע"ז על פאות האסורות ע"פ הלכות הצניעות, (כארוכות ופרועות ובמראה טבעי), ואשר כל גדולי ישראל אסרו לתת הכשר לפאות כאלו. וכשם שלא יעלה על הדעת לתת הכשר על בשר שהתבשל בחלב ולומר כי לכה"פ הוא נשחט 'כהלכה', כך אי אפשר לתת הכשר מעבודה זרה לדבר הנוגד את דיני הצניעות ואסור בלבישה, והרי זה גורם לביטול הצניעות של בנות ישראל.

ובזכות שבנות ישראל יזהרו ממכשולים חמורים אלו, נזכה במהרה לגאולה שלמה בב"א.

ועל זה באנו על החתום להציל רבים מעוון, "בין המצרים" תשע"ז לפ"ק

*למדת האסור צ"ל
בבליה פאות נוכרות
זאת יסודי הצניעות ויש לה
ואין אייבי לשים חלק קצת
ת"ק מאיר פלוי וצ"ל*

*אחרי שנים ספורים
השם בטאות ש"ס כל שנים בירור
וכאן כל בשמחה ויש להחיות
לפיכך אלו*

*אנחנו רוצים להודיע
לכל ישראל שיש לה
לשם שמירת מצוות
ועל כן*

שמעתי מא"א צ"ל שהשיטה הזאת נוגדת את יסודי הצניעות ויש גם חשש ע"ז. ואין ליראי שמים חלק בזה ח"ו.
חיים מאיר הלוי ואזנר

שמעון בעדני

יהודה סילמן

שריאל רוזנברג

והובאו לפנינו פאות מזעזעות ומסמרות שיער, אשר לא שיערום אבותינו עם הכשר, אשר רבותינו אסרום בהחלט, ואם לא נמחה על זה, תבטל כל הצניעות מישראל.
משה מרדכי קארפ

עזריאל אויערבך

לאחר שידוע שמרן הגרי"ש א צ"ל חשש בפאות ע"כ כל שאין בירור ודאי על כשרותן יש להחמיר

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

ITAMAR MAKHPOUD HALEVI
RABBI AND MOZ
ROSH KOLLEL AND BEIT MIDRASH "TEFILLAH LE'MOSHE"
AUTHOR OF TOEFOT REEM AND KDUSHAH ISRAEL

איתמר מחפוד הלוי
אב"ד ומו"צ
ראש כולל ובית מדרש "תפילה למושה"
מחזק"ס תועפות ראם ב"ח, שו"ת ברית הלוי
ב"ח קדושת ישראל ועוד

בס"ד יום חשוון תשע"ח

בענין תקרובת ע"ז בפאות זמנינו והמסתעף

מגלחים אותם אלא לפני עבודה זרה לפי שכשיש לאחד מהם בעיה מסויימת או קשיים או רצון להשיג קידום או כל מטרה, משאלה הוא מתפלל לאליל ואומר שאם הבעיה תיפתר אני נותן או נותנת לך קרבן או מנחה את השיער וכשנושעו "בזכותו" באים לתת את הבטחתם להתכופף, לגלח ולהקריב את שערם קרבן לכבוד האליל וברכתו תוך כדי שהם מתפללים אליו כל העת ובזה מראים שהם מוכנים לגלח את היפי האנושי, כבודם, נויים וגאוותם לשם העבודה זרה ולהקריבו לפניו [ולא איכפת להם כלל מה נעשה אח"כ בשער] ויש שמאמינים שבמה שמגלחים שערם בשבילו הם עוזרים לו לשלם את חובו הגדול שלוה לצורך חתונתו ושאר אמונות טיפשיות ונבזות, פשוט שזה עבודה זרה ממש ואף אם לא יאמרו דבר, הנה עצם שכך דרך עבודתם משתלשלת מימי קדם מאות ואלפי שנים ודאי דאמרינן סתם מחשבת עכו"ם לעבודה זרה, מוכיין כדאיתא בגמ' (חולין לח:) דמהיכי תיתי לומר דהשתנה דרך עבודתה ואינם עושים לשם עבודה זרה.

וכן ראיתי למרן הגרי"ש אלישיב בקובץ תשובות (ח"ג סי' קיח) וז"ל: "ביסוד הדבר נאמר דכל שנראה לעיניי ששענין זה שייך ונעשה לע"ז ואנו מוצאים ענין עבודה זרה זו בעבודתה כמות שהיא היום נזכרת בראשונים בכמה וכמה דוכתי, והיינו שזאת היא עבודה מרכזית וחשובה מדור דור אצל הע"ז, ויש להניח שמאז בלל ה' שפת דור הפלגה ונתפרדו ללשונותם במקומותם והיו עובדי ע"ז מתחילה ועד היום הזה עובדים לאלילם בעבודה זו ובענין זה, הרי תו ליכא לפקפק שמא עושים מעשה תגלחת כצורתה אצל מקום ההתאספות לע"ז שלהם שלא לשם ע"ז. ולתרץ דיבורם שכונתם לא לשם עבודה לע"ז בזה כמו שעושים זה אנשי החוץ שלהם גדוליהם ומנהיגיהם בעיקר אלו הגרים בארצות אחרות שמתביישים כלפי כל העולם בעבודה הנבזית וטיפשית הלזו, קשה מאד לקבל זה. זאת ועוד שהרי עתה באופן שנאספים שם במקום טומאתם דוקא אומרים לפי תומם שכל מעשיהם הוא לשם הע"ז וכן מוכח ממקצת מעשיהם אשר אכמ"ל, אין לנו אלא דברי הגמרא דסתם עכו"ם לע"ז מכוין".

גדרי תקרובת עבודה זרה בחיתוך שער

והנה בגמ' (ע"ז ט) איתא אמר רב יהודה אמר רב עבודת כוכבים שעובדין אותה במקל, שבר מקל בפניה חייב, זרק מקל בפניה

תקרובת ע"ז בגילוח השערות

הנה כתב הרמב"ם בספר המצוות (ל"ח ט) וז"ל: "כי מי שעבד אי זו עבודה זרה שתהיה באי זה מין שיהיה מן העבודות הנה הוא חייב כרת ובתנאי שיעבוד אותה כדרכה כלומר בדבר שדרכה שתיעבד בו כמו פוער לפעור וזורק אבן למרקוליס ומעביר שערו לכמוש". וכ"כ בחינוך (מצו' כט), ובמדרש הגדול (דברים ה,ט) וז"ל: "ולא תעבדם זו עבודה שהיא דרכה כגון הפוער עצמו לפעור אע"ג דקא מיכוין לבזוייה וכגון הזורק אבן למרקוליס ואע"ג דקא מיכוין למרגמיה וכגון המעביר שערו לכמוש וכיוצא בזה, והוא שיהיה עבודתה בכך". והעירוני שמקורו טהור במכילתא דרשב"י (שמות כה) "ולא תעבדם שלא יעבוד ע"ז כדרך עבודתה כגון שיזרוק אבן למרקוליס או יפעור עצמו לפעור או יקריב שערו לכמוש או יעביר בנו למולך וכל כיוצא בזה". ויעויין ביד רמ"ה (סנהדרין ט) שכתב וז"ל: "והזורק אבן למרקוליס שלש אבנים יש בעיר ששמה מכה זו בצד זו ואחת על גביה ונקראין מרקוליס ועבודתה בזריקת אבנים ואף על פי שאין עבודתה בזריקה גרידתא עד שיגלח את ראשו ואת זקנו ויזרוק בין שוקיו לאחוריו כיון שעבודתו בזריקה כי זריק ליה מכל מקום מיחייב". וכמוש הוא אלוהי מואב, עיי' (במדבר כא,כט ומלכים א, יא,ז,לג וירמיהו מח,מו) וכן מצינו במשנה (ע"ז ה) גילוח זקנו או ראשו ופירש המאירי שם וז"ל: "יום תגלחת זקנו ובלוריתו ר"ל שפעם ראשונה שמגלח המלך את זקנו מגלחה בבית ע"ז שלו וקובע לו יום איד וכן בבלוריתו ופי' בגמ' בין בהנחתה בין בהעברתה והוא שבשעה שנותנין לב ליכנס במסורת של אותה בלורית מגלחים את ראשם ומניחים בלורית והיא נקראת הנחה ולסוף שנה מעבירין אותה לבדה והיא נקראת העברה והכל לשם עבודה זרה". והיינו שאין הביאור שמקריב קרבן ביום התגלחת או אזיל ומודה לע"ז, אלא שעצם התגלחת היא לשם עבודה זרה. ובפסקי הרי"ד (ע"ז ט) כתב: "פירוש כך היה מנהגם מגלחים זקנם והשער שבראשם חוץ ממה שאחורי העורף שמניחים לשם עבודה זרה וולתקופת השנה מגלחים זקנם ומעבירים גם אותה הבלורית לשם עבודה זרה". ובפסקי הרי"ד (פ"א דע"ז ה"א אות כד) וז"ל: "וכן היו רגילין לגלח זקנם ולגדל בלוריתם שאחורי העורף לשם ע"ז".

ומעתה פשוט שאם רואים אנו שהגויים עובדי דת "הינדו" מגדלים את שערם במשך כמה שנים שהם קודש ומטפחים את שערותיהן ומידי יום מושחים אותם בשמן קוקוס, ואינם

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

משנתברת, שפיר חשיבא תולדה. אבל שבירת מקל שאין עליה שם אחת מארבע עבודות אף על גב דהוי כעין זביחה בענין השבירה, לא חשיבא תולדה אלא כשעובדין אותה איזו עבודה במקל, וכן הא דשחט לה חגב, דרבי יהודה מחייב, הוא אף על פי שאין עבודתה בחגב כלל, כיון דאיכא שם שחיטה ואיכא שבירת מפרקת כעין זביחה ורב לא פליג בזה עיי"ש.

והכי דייק לישנא דרש"י (ד"ה שחט לה חגב) וז"ל: "לכל עבודת כוכבים שבעולם, בין דרכה בין אין דרכה בכך". ולכאורה הא איכא עבודות כוכבים בעולם שאין דרכם בחגב כלל ואמאי חייב. ועכצ"ל כיון דהוי מעשה זביחה ממש לא בעינן שעובדין אותה בחגב ושאינו מזריקת מקל וכדכתב הריטב"א. ברם, יתכן לומר בדעת רש"י דבספת צואה נמי בעינן שהדרך לעבוד לה איזו עבודה בצואה, דאל"ה, כיון שהוא דרך בזיון הגם שיש כאן זריקה המשתברת היה פטור ושאינו משחיתת חגב דאין זה בזיון אמטו להכי מה דהוי זביחה ממש סגי הגם דאין עבודתה כלל בחגב וצ"ע.

והנה הגמ' (שם נא) מקשה על רב דבעי זריקה המשתברת ועל רב גידל דס"ל דבעינן נעבד בפנים מהא דתנן מצא בראשו כסות ומעות או כלים הרי אלו מותרין. פרכילי ענבים ועטרות של שבליים ויינות, שמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב לגבי מזבח אסור. בשלמא יינות שמנים וסלתות, איכא כעין פנים ואיכא כעין זריקה משתברת, אלא פרכילי ענבים ועטרות של שבליים, לא כעין פנים איכא ולא כעין זריקה משתברת איכא. ועיי' בריטב"א שכתב דבעינן כעין פנים ממש ובין תלינן דנסכו או הקטירו למרקוליס ואח"כ הביאו לשם. וע"ע בתוס' הרא"ש ובחידושי הרא"ה.

ובחידושי הרשב"א ביאר בקושיית הגמ', דמה שפרכילי ענבים מקריבים אותם לפנים בכורים, לא חשיב כעין פנים, שהרי בכורים בוצרין אותם לשם בכורים ואין מביאין אותם מפירות שלקח בשוק וכעין פנים ממש בעינן. ואע"ג דחטיין מביאים למנחות וכן ענבים ליין לנסך, מ"מ את הענבים והחטיין עצמן לא מביאין והיין והסולת כמין אחר הם.

ומשני אמר רבא אמר עולא, שבצרן מתחילה לעבודת כוכבים דהוי כשבר מקל לפנייה דדמי לזביחה וכדפרש"י והריטב"א, דהיה ידוע שאם מביאים לפנייה ענבים הוא רק אם בצרום מתחילה לכך ולכן אף בנמצאו סתמא אסורים. ורבינו חננאל והר"ן כתבו דכיון שבצרן מתחילה לכך דמי לביכורים שבוצרין אותם לשם ביכורים והוי כעין פנים ממש. ועיי' בתוספות רבינו יהודה מפאריש.

ולשיטת רש"י דבעי שעובדין אותה במקל, הא דחייב בפרכילי ענבים שבצרן לכך דחשיב כעין זביחה, אע"ג דאין עבודת המרקוליס בענבים כלל, כתבו הריטב"א והר"ן דשאני מקל דלא שייך בעבודת המקדש כלל, משא"כ ענבים היו באים ביכורים ולכן מהני שבצרן לכך ועביד כעין זביחה. ומהרא"ש משמע דס"ל דמה שמביאין ביכורים אין זה מספיק לאסור כשאין עובדים אותה בענבים, דסו"ס אין מקריבין את הביכורים ע"ג המזבח. והא דנאסרין, הוא משום דעושין מהם שמנים וסלתות הקרבין ממש ע"ג המזבח ולזה מהני הא דעביד כעין זביחה

פטור. דשבירת מקל הויא ליה כעין זביחה ששובר מפרקתה, ומפורש בגמ' (פנהדרין ס: וסב) דכל עבודת שבפנים כגון שחיטה זריקה הקטרה וניסוך שעבד בהן ע"ז בין דרכה בכך ובין שאין דרכה בכך חייב, דמידי דחזי לשם אסור לכל ע"ז. משא"כ זרק מקל לא דמי לעבודת פנים בבית המקדש דהתם היתה זריקה המשתברת, דזריקת דם של פנים אינה מחוברת אלא משתברת ונופל טיפים טיפים וכדפרש"י שם. ובגמרא להלן מתבאר דאם זרק מקל חייב ואינה נאסרת ופרש"י שם דמיירי התם שדרך לעבודה בזריקת מקל ולכן חייב מיתה מדין עובד עבודה זרה אף שאינה זריקה המשתברת, ואפ"ה אינו נאסר המקל מדין תקרובת הגם שדרך עבודתה בכך, משום דדין תקרובת הוא רק היכא דהוי כעין פנים וזריקת מקל אינה זריקה המשתברת כעין פנים.

והא דקתני "שעובדין אותה במקל", ולכאורה הא גם אם לא היו עובדים אותה במקל ליתחייב כיון שהיא כעין עבודת פנים דשבירת המקל כעין זביחה. הנה רש"י ס"ל דהא דשבירת המקל נאסר מטעם דכעין זביחה, הוא דוקא שעובדים אותה איזה עבודה במקל על ידי ניענוע וקשקוש ולכן חייב כששבר הגם שאין עובדים אותה בשבירה. והראשונים תמהו עליו, דאמאי בעי שעובדים אותה במקל, סו"ס שבירתו חשיבה כעין פנים דזביחה וגם אם לא היתה עבודתה בכך ליתחייב, ולכן פליגי עליה עיי' בחידושי הראב"ד, ברמב"ן, ובתוספות רבינו יהודה מפריש ובמאירי שם. והא דקתני שעובדין אותה במקל, כתב בתוספות רי"ד בשם הראב"ד דלרבותא הוא, שאע"פ שעובדין אותה איזו עבודה במקל, מ"מ אם לא עובדים אותה בזריקת המקל פטור, ואה"נ גבי שבירה אע"פ שאין עובדים אותה איזו עבודה במקל, חייב דהוי כעין פנים דשבירתו כעין זביחה, וכ"כ המאירי שם.

אכן בחידושי הריטב"א כתב ליישב דעת רש"י, שאילו לא היו עובדין אותה במקל כלל היה פטור אף בשבירת מקל לפנייה, דכיון דליכא עבודת מקל בפנים בבית המקדש, לא שייך לומר דהשבירה היא כעין זביחה, דשבירת מקל אין עליה שם אחת מארבע עבודות ולכן בעינן שדרך עבודתה במקל, דאז הויא לה מקל לדידה כבהמה בפנים ושבירת המקל כזביחת מפרקת בהמה וחשיבא למיהוי תולדה דידיה עיי"ש.

והא דמבואר שם ספת לה צואה, או שנסך לפנייה עביט של מימי רגלים חייב, הוא משום דאיכא זריקה המשתברת, ובצואה מיירי בלחה כדאיתא בסוגיא שם. ומוכרח לומר דלרש"י דס"ל גבי שבר מקל דבעי שעובדין אותה איזו עבודה במקל, הו"ה בספת לה צואה מיירי שדרכה בכך. וכ"מ בתוס' (ד"ה חיים) וכ"כ בתוספות ר' יהודה מפאריש וז"ל: "והך דספת לה צואה והך דחגב מיירי שעובדין אותה בכך, דאי אין עובדין אותה בכך, מי גרע מבהמה בע"מ דפטור וכן נמי בעינן ע"ז שעובדין אותה במקל". וכ"מ בר"ן שם.

אבל בריטב"א כתב, דגבי צואה חייב הגם דלא עובדים אותה בצואה כלל, דשאני ספת צואה דאיכא עליה שם זריקה, וכיון שיש עליו שם אחת מארבע עבודות ודומה לה במה שהיא

תשובת הרה"ג איתמר מתפוד שליט"א – אשדוד

שקצעו מתחילה לתקרובת ע"ז דהו"ל כעין זביחה ואסור", וכ"כ במאירי (ע"ז נא.) וז"ל: "ובלבד בשקצעו מתחלה לכך דהוה ליה כשחיטה והויא לה כעין פנים". וכן מפורש כן בשאלות דרב אחאי גאון (שאלתא פה) וכ"כ בתוספות חד מקמאי ובספר ההשלמה (יבמות שם). וכן צ"ל בהא דפרש"י (ע"ז יב: ד"ה בורד) דורד והדס הם תקרובת ע"ז וגם התם יקשה הא בעינן זריקה המשתברת, ועכצ"ל דמיירי בבצרון מתחילה לכך, שו"מ במאירי ובהשלמה (ע"ז מד:) שכתבו להדיא לתרץ כן.

ודברי הראשונים שכתבו דמיירי ששחט בהמה לשם עבודה זרה, הוא משום שאין צורך לדחוק דמיירי שקיצע את העור לעבודה זרה דלא מצינו אלא הקרבה לפנייה או בצירת פרכילי ענבים ולא מצינו בתלמוד הקרבת העור, ולכן העמידו טפי בפשיטות דמצינו בקרא וכל הגמרות שהיו מקריבים בהמה בזביחה לעבודה זרה, אבל ודאי דהו"ה דלדידים אפשר לאוקמי בהכי אלא שאין צריך לדחוק בהכי, וליכא פלוגתא אי בקיצוע עור לשם עבודה זרה איכא כעין זביחה ולא איכפת לן כלל אם הוא שבירה של דבר קשה כשבירת מקל או שהוא חיתוך עור הדכל הוא רק כעין דמיון בעלמא וכמו שנתבאר.

והנה הרמב"ם (הל' ע"ז טו.) כתב וז"ל: "בשר או יין או פירות שהכינום להקריבם לעבודת כוכבים לא נאסרו בהנאה אף על פי שהכניסום לבית עבודת כוכבים עד שיקריבום לפנייה, הקריבום לפנייה נעשו תקרובת ואף על פי שחזרו והוציאום הרי אלו אסורין לעולם", ולכאורה אמאי אסר את הפירות ולא התנה דמיירי דוקא שבצרון מתחילה לכך וכבר תמהו בזה, עיי' בספר יד הקטנה (הל' ע"ז פ"ה אות כא) ועוד.

ודוחק גדול לומר דהרמב"ם ס"ל כהרא"ש (פ"ד ס"י א) ותלמיד רבינו יונה (ע"ז ב:) ורבינו שמואל הו"ד בנימוקי יוסף (שם נא.) ובתוס' (ג. ד"ה בעינן) דתקרובת שכיוצא בו מקריבים בפנים כגון יינות שמנים וסלתות ומנחה ומאפה תנור ומים ומלח ונתנוה לפני עבודת כוכבים לתקרובת מיתסר אף על גב דליכא זריקה המשתברת וגם לא הקטירו ממנו כלום ולא עבדו אותו אלא נתנו לפני עבודת כוכבים לתקרובת דעצם מה שנתייחד לעבודה זרה נאסר ומיירי בפירות של שבעת המינים, דסתימת הרמב"ם לא משמע הכי דכתב פירות בסתמא. ולומר דכיון דמשכחת לה דבר הקרב בפנים בפירות שבעת המינים הו"ה כל פירות, דחוק מאד.

ועוד דמסתבר דדברי הרא"ש רק ביינות שמנים וסלתות כדכתב בדבריו שהם דברים הקריבים ממש על המזבח ולא בפירות הגם שהם משבעת המינים מ"מ אין מקריבים אותם ע"ג המזבח, ולא דמי ליין המתנסך ע"ג המזבח או למנחה שמגיש אותה בכלי אל הקרן המערבית דרומית של המזבח ונוגע במזבח כדתנן (מנחות ט.) וכן מקטיר את הקומץ על המזבח ועיי' ברמב"ם (הל' בכורים ג,ב).

תדע שכן הוא, שהרי הגמ' מקשה מפרכילי ענבים ומשני כשבצרון מתחילה לכך והשתא יקשה להרא"ש למה לדחוק ולומר דמיירי בבצרון מתחילה, תיפו"ל דבדבר הקרב בפנים לא בעינן כעין פנים, אשר על כן מוכרח מזה דהרא"ש לא קאמר כי אם בדבר הקרב על המזבח מפרכילי ענבים ושיבולים אינם קריבים על המזבח, דהסולת והיין הם פנים חדשות וכמ"ש

שבצרון מתחילה לכך הגם שאין עבודתה בפרכילי ענבים כלל. וזה דלא כהרשב"א שכתב דמה שעושין מהם יין הוי דבר חדש ולא חשיב קרב ע"ג המזבח, ולהכי היה צריך לתרץ דהגם שאין דרכה בענבים, מ"מ סגי במה שמביאין מהם ביכורים בפנים אע"ג שאין קריבים על המזבח ממש.

וכן מצאתי במפורש בפירוש הראב"ד (ע"ז מט:) שכתב וז"ל: "יינות שמנים וכל שכיוצא בו קרב על המזבח. פי' דהוה דבר המשתבר והו"ל כעין זביחה שהיתה נעשית למזבח וכו' אבל הנך שהוא יינות שמנים וסלתות כיון דע"ג מזבח קרבי חיישין בהו דלמא אידמי ליה כמזבח ואנחינהו עלויה תקרובת כעין מזבח. ופרכילי ענבים ועטרות שבלים נמי, כיון דיין ושמן היוצא מהן קרב ע"ג מזבח, ה"נ לגבי ארורה זו דלמא חשיב להו אקרבינהו עלויה. מיהו בעיא תקרובת משתבר".

והא דס"ל לרבי יוחנן בשוחט בעלת מום דפטור דבעינן ראויה להקרבה בפנים ממש ולכאורה קשה, מי גרע ממקל או משחט חגב דחייב לרב. כתבו הרמב"ן, הריטב"א, המאירי ותוס' רי"ד דצ"ל דרבי יוחנן פליג אדרב דבעינן כעין פנים ממש ולדבריו פטור בשבר מקל והלכה כרבי יוחנן. אבל התוס' (ד"ה חיים) והר"ן כתבו, דרבי יוחנן לא פליג אדרב והא דפטור בשוחט בעלת מום הוא משום דמיירי בעבודה זרה שאין דרכה בשחיטת בהמה. ולא דמי לשבר מקל ושחט חגב דלרב חייב, דמיירי שעובדין אותה בניענועו וכן עובדין לה בחגב. וכ"פ השו"ע דהא דבבהמה בעלת מום פטור היינו כשאין דרכה בכך.

ויעויין בגמ' (יבמות קג) חלצה בסנדל של תקרובת ע"ז פסולה ופירש"י וז"ל: "שהקריבו ומסרוהו לפניו לשם דורון", והוא תימה הא כיון שהקריבו לשם דורון ליכא ביה איסור תקרובת וכבר הקשו כן הרמב"ן והרשב"א שם. ולכאורה צ"ע הא דעת רש"י (ע"ז ג. ד"ה כעין) דבדבר הקרב על המזבח, אסור גם בדרך דורון ולא בעי כעין פנים וזריקה המשתברת וכדכתב הרא"ש (פ"ד ס"י א), ומשמע דסברי מרנן דחלוק דין התקרובת עצמה דאסורה כיון דקרבה גבי המזבח מדין העובד דפטור כיון דלא עבדה כעין פנים. ויעויין בחזו"א (ס"י נו סק"א) דס"ל דבדבר הקרב על המזבח לא בעינן זריקה המשתברת ואף העובד חייב עיי"ש וא"כ צ"ע מה מקשי הראשונים על רש"י, הא הראש היה קרב עם העור כדאיתא בגמ' (זבחים פה) וא"כ שפיר לא בעינן זריקה המשתברת. ונראה דהרמב"ן והרשב"א ס"ל דזה לא חשיב שהעור קרב על המזבח כיון שאינו קרב לבדו אלא עם הראש.

עוד י"ל דס"ל לרש"י דכשמקריב לעבודה זרה ממש שמוסרו לו דורון חייב גם אם אינו כעין פנים ושאינו מזרק מקל לפנייה שהוא אינו נותן ומקריב המקל ממש לעבודה זרה. שו"ר בעזה"י דכ"כ באבן האזל (הל' ע"ז ג,ד). ויש להוכיח כן ממ"ש רש"י (סוכה לא: ד"ה לולב) גבי לולב של עבודה זרה דאסור הוא משום דמיירי שעבודתה בלולב, להעבירו לפנייה או לזרקה בו עיי"ש, הרי מפורש דלא בעינן זריקה המשתברת, וע"כ כיון שמקריבו ממש לפנייה ממש לא בעינן כעין פנים ואסור, ועיי"ב בספר ההשלמה ובכפות תמרים (סוכה שם) ובש"ך (י"ד ס"י קלט סק"ג) ובשענה"מ (הל' לולב ת,א).

ברם, עיין בפירוש הראב"ד (ע"ז מד.) שתירץ וז"ל: "ורישא כגון

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

הגמרא דבעינן שבירת מפרקת, וסגי בהאי טעמא דחיתוך, דלא בעינן ממש זביחה וסגי במה שיש בו ענין של חיתוך. ונראה בכונת רש"י, דהנה יקשה אמאי שבירת מקל דמיא לזביחה, הא התם היא פעולת חיתוך שמוליך ומביא הסכין, משא"כ שבירת מקל זה פעולת שבירה בלא פעולת חיתוך מדקתני "שבר" מקל ולא קתני חתך, וכהא דהתוס' שם הוצרכו לחדש דשבירת אבנים למרקוליס חשיב כעין זביחה, וביאר בלחם סתרים שם על התוס', דהוצרכו לזה, מכיון דאינו בדרך חיתוך וגם אינו שובר בידו אלא על ידי הכאה בכח, וס"ל לרש"י דלא סגי בתוצאה ובעי שעושה כעין הפעולה.

ולזה קאמר רש"י דגם בזביחה שובר את המפרקת וא"כ הו"ה שבירת מקל, ולא אתי רש"י כלל לומר דבעינן דבר קשה וכדחזינא בסלקא דעתך דגמ' (ע"ז נא.) דשבירת מקל תליא בפלוגתא דתנאי, דרבי יהודה דמחייב בשחט לה חגב היינו משום דלא בעינן כעין פנים אלא סגי כעין זביחה ופרש"י (ד"ה מה) וז"ל: "רבי יהודה סבר אמרינן כעין זביחה ואף על פי דלאו זביחה ממש היא דהא אין שחיטת חגבים נוהגת והיא כשבירת מקל דחייב הואיל ואיכא למימר כעין זביחה והו"ה שבירת מקל דהוא שבירה וחיתוך", הנה רש"י מדגיש דמזה דמחייב רבי יהודה בשחט לה חגב הגם דלאו שם "שחיטה" עליה וכמחתך בדבר שאין לו חיות, מזה מוכח דלא בעינן ממש זביחה דאל"כ לא היתה הגמ' מדמה שבירת מקל לשחיטת חגב שהיא פעולה בדבר שיש בו רוח חיים ולהכי לרבי יהודה חשיב זביחה ומאי שאיטייה לשבירת מקל, ועל כרחך דגם התם אין שם "זביחה" על חגב והוי כחיתוך דעלמא ולכן גם בשבירת מקל חייב דסגי במה שיש קצת דמיון.

או כלך לדרך זו דהא לא מצינו אלא זביחה שהיא נטילת החיות של הבהמה וא"כ כיצד מדמינן לה שבירת מקל, ולזה כתב רש"י דגם בזביחה איכא איזה דמיון דשובר מפרקתה דהא כשכבר נחתכו הסימנין קרי ליה הותז הראש לפי שכל חיותו תלוי בהן וכמנח בדיקולא דמיא וכמ"ש רש"י (חולין כז. ד"ה מנין), ושבירת מקל דמיא ממש לשבירת מפרקת.

ועצם דברי רש"י הקדושים, לאיזו דרך שנבאר צע"ג, דמנא ליה לחלק עד שהוצרך לומר ששובר מפרקתה, הא גם בזביחה בפנים לא בעי כלל חתיכת מפרקת ופשטות הגמ' (חולין כז.) דילפינן מקרא דושחט שלא יעשנו גיסטרא ופרש"י (ד"ה דלא) לחד פירוש שלא יחתוך כל המפרקת לשנים דהכי משמע חטאו הוצא את דמו ותו לא עיי"ש, ואם נפרש שהוא איסור, ודאי שהיא קושיא גדולה על מה שפרש"י דאדרבה הא בפנים אסור לחתוך את המפרקת והאיך פירש דבזביחה שובר מפרקתה.

ואף אם נפרש כלישנא אחרת דפרש"י שם, דהיינו שלא ידרוס, אלא בעי הולכה והבאת הסכין דאינו חותך אלא לפי דעתו וכשהוא רוצה מושך את ידיו אבל דורס זה החותך כמו שחותכין מקל דק או דלעת או קפלוט שחותך בכח ומתיז עיי"ש, עדיין יקשה, דנהי דאין איסור, מ"מ אין זה כלל חלק ממעשה הזביחה וגם בעולה שיש דין לחתוך את הראש, מ"מ אין זה כלל חלק מהזביחה ואדרבה רק אחר שמפשיט עד החזה חותך הראש

הרשב"א ובתוספות רי"ד וכו"ל וע"ע בראבי"ה (ע"ז פ"ד סימן אלף וסח) ולא הבנתי מה שרבינו הגר"א (יור"ד סי' קלט ס"ק ד) תמה על הרא"ש מפרכילי ענבים וכתב לדחוק דלרבותא קאמר עיי"ש. ועיי" בחזו"א (יור"ד סי' נו סק"ז).

ולכן נראה דצ"ל כמ"ש במרכבת המשנה שם דהרמב"ם מפרש דהתראן מחדש דאין איסורא דפרכילין משום תקרובת כדהבין המקשן ולכן בצירתן הוי כעין זביחה, דליתא, דמה מהני זה שבצרן לכך הרי אין עובדין מרקוליס בענבים ושבלים. [ועיי" בתוספות ר"י שירלאון דכתב דמירי בעבודתה בכך, אך עיי" ברשב"א]. אלא הביאור הוא דכיון שבצרן מתחילה לכך הו"ל הפרכילין והשבילים דברים של נוי ואסורין עולמית [כדמשמע מדתנן אסורים] כדן תשמיש ע"ז שנעשו מתחילה לשם תשמיש ונשתמש בו דאסור עולמית, דרק אם עשאו לכך מתחילה חשיב תשמיש שאסור עולמית עיי"ש שהוכיח זה ולכן איתא בירושלמי (ע"ז ד.) דאפילו עטרות של ורד והיינו דאין הטעם דשיבולים אסורות משום תקרובת וענבים וחטים הוי כעין פנים דחזי לבכורים, אלא אפי" של ורד אסורות משום תשמיש ע"ז דחוששין שנתלשו ונעשו לכתחילה לשם ע"ז עיי"ש. ועיי" באבני נזר (יור"ד סי' קסז).

ונראה ראיה לזה מהא דקאמרה הגמרא שבצרן מתחילה לכך, ולכאורה יקשה אמאי בעינן שיבצור מתחילה לשם כך הא כדי שיהיה כעין פנים סגי במה שביא פרכילין ויחתכם בפני הע"ז לשם עבודה זרה. ומוכח מזה דלאו משום תקרובת אתינן עלה, אלא מדין תשמישי העבודה זרה וכמ"ש המרכה"מ. אכן אין זה מוכרח, ד"ל דהא דבעי שבצרן מתחילה לכך, משום דאל"כ לא היה נאסר כיון דאין עבודת המרקוליס בכך והא לדעת רש"י והרמב"ם בעינן שדרך לעבדה בנענוע המקל ורק אז מהני מה דשבר המקל למחשב כעין זביחה וכמ"ש הראשונים.

והא דבשבירת מקל חייב משום דכעין זביחה הוא, פשוט דלא בעינן זביחה ממש והוא רק דמיון בעלמא וסגי במה שיש בו ענין של חיתוך וכדפירש נמי רבינו חננאל: "השבירה נמי מעשה עבודה היא כגון חתיכה", וביד רמ"ה (סנהדרין סב.) וז"ל: "כגון ששבר מקל בפניה לשם עבודה שהוא חייב משום זיבוח דמה לי שובר מקל מה לי חותך בשר". וגם מפורש בחידושי הרמב"ם (ע"ז נא) וז"ל: "ויש מי שאוסר בנרות של שעוה משום תקרובת ומדמי לה לפרכילי ענבים שבצרן מתחילה לכך שהדלקתן זו היא שבירתן, ואינו נכון דהתם מתכוין לעבודה זרה באותה בצירה דהיינו שבר מקל לפניה, וכן פי' רש"י ז"ל, אבל אלו אין עבודתה בכך אלא לקלון ע"ז עשויות ומשמייה הן", וכ"כ בחידושי תלמידי רבינו יונה שם. ובכתוב שם לראב"ד (ע"ז כג) השיג על בעל המאור שהתיר הנרות של שעוה כיון דלאו בפנים הוא וז"ל: "אמר אברהם. חס ושלום. כי הנרות של שעוה שעשאוים לע"ז משתבר הוא כעין פרכילי ענבים שבצרן מתחילה לע"ז". הרי דאפילו הדלקה חשיבא שבירה ולא בעינן לא חיתוך ולא שבירה אלא הוא רק איזה דמיון לזביחה וסגי בהכי ותו לא מידי.

ומה שכתב רש"י (ע"ז נ: ד"ה שבר מקל) וז"ל: "דכיון דדמי שבירה לזביחת בהמה של פנים ששובר מפרקתה הרי זבח לפניה דבר שרגילה בו". הנה מלבד מה ששאר ראשונים לא הזכירו כלל בביאור

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

י"ל דנקט שבר מקל לפניו למימור דאז בסתמא לעבודה זרה הוא, אבל שלא בפניה אינו לשם עבודה זרה אלא בפירוש.

ומפורש כן בתוס' (חולין מ. ד"ה לפני) בהא דהיתה בהמת חבירו רבוצה לפני עבודת כוכבים, כיון ששחט בה סימן אחד אסרה דתקרות אסורה אף שלא לפני ע"ז וז"ל: "אין לפרש דוקא לפני עבודת כוכבים וכרבי יהודה בן בבא דאמר (לקמן מא.) אין מנסכין יין אלא לפני עבודת כוכבים והוא הדין שאר עבודות דנראה דדוקא לענין ניסוך קאמר דבכל דוכתא דאירי בשוחט לא נקט לפני עבודת כוכבים וכו' אלא ודאי אף על פי שלא בפני עבודת כוכבים נמי מתסרא והא דנקט הכא לפני עבודת כוכבים אורחא דמלתא נקט. א"נ כיון דלפני עבודת כוכבים הוא מסתמא לשם עבודת כוכבים מתכוין אף על פי שלא פירש וכגון שהוא ישראל מומר".

ולכא למימר שרק גבי שחיטה אסרינן שלא לפני העבודה זרה כיון שהיא ממש עבודת פנים משא"כ שבר מקל לפניו, דהא הרשב"א (ע"ז נא.) כתב וז"ל: "אבל אותם אובליאש שהוא לחם אונן שלהם לחם מגואל הוא ואסור משעת לישא דהוי כעין זביחה אף על פי שאינו משתבר לפני הע"ז שהרי השוחט לשם הרים הרי זה זבחי מתים אף על פי שאינו לפני הע"ז", הרי חזינא דמדמה לחם אונן לשוחט לשם הרים ופשוט דכמו דהתם לא מיירי שאחר השחיטה מביאו להרים, הו"ה בלחם אונן מיירי שעושה הכל שלא לפני עבודה זרה ובעצם היחוד שיחדן לעבודה זרה סגי לאסור. וכן כתב בפשיטות המנ"ח (מצ"ח כו.).

ופלא לי על מה שהגרש"ק בספר עבודת עבודה (ע"ז נא.) כתב וז"ל: "הנה כיון דנקט תחילה שיבר מקל לפניו משמע דאם לא הוי לפניו פטור, א"כ צריך לומר כיון דלמאי דמשני עכשיו שבצרן מתחילה לכך א"כ הוי עיקר איסורו מצד הבצירה א"כ צריך לומר שהיה הכרם נטוע לפני ע"ז ובצרן לפי לעבודתה לכך מתסרו. אך אפשר לומר דמה דנקט תחלה שיבר מקל לפניו הוי רק דאז בסתמא אף שאינו מפרש דהוי לעבודתה מסתמא הוי לעבודתה וחייב אבל שלא בפניה אינו חייב בסתמא. אבל אם פירש דהוי לעבודתה, אף בסתמא חייב, וא"כ שוב י"ל דמיירי כאן שלא בפניה רק שבצרן מתחילה בפירוש לכך ולזה חייב בכל ענין".

ומעתה פשוט וברור דמה שמגלחים שערן לצורך האליל וזה דבר שאוחזין בחוקי הע"ז שלהן שהע"ז חפצה בכך בזריקתן לפניו או בהעמדתן לפניו שכתב בחידושי הרשב"א (ע"ז נא.) דזה גדר תקרובת, ועל ידי הקרבת שערם לפני האליל "עוזרים" לו לשלם את חובו. גם אם לא היה הגילוח בפני האליל נאסר מדין תקרובת דדרכה בכך והוי כעין פנים בחתיכת השער כזביחה וכדכתב המאירי (ע"ז שם) וז"ל: "וכל חתיכה תולדת זביחה", וכל שכן שכולם באים להתגלח במקום האליל ובחזרים ומבנים שבמתחם שיש במרכזו פסל ענק של אותו אליל, ובכל אחד מבתי התגלחת שבמתחם קיים פסל. וגם אלו המתגלחים בבתי המלון שסביב לבית התפלות יש לפנייהם תמונה של הפסל וקטורת ואומרים שהם מגלחים שערם לכבוד האליל, ועיי' בחזו"א (סנהדרין ליקוטים ס"ב כב לוף סג.) וז"ל: "ותמונה שעושין לזכרונה ועובדין לה על הכונה שזהו עבודת העכו"ם ורצון יראתם צ"ע

דהפשט קודם לניתוח וכדאיתא במשנה (תמיד דא.) וברמב"ם (הל' מעשה"ק ה.) ולומר דכונת רש"י במליקה דחשיבא בכלל זביחה כדכתב הכס"מ (הל' ע"ז ג.) וע"ע רש"י (סנהדרין ס: ד"ה ולחשוב) ובר"ן שם, ודאי דליתא, דהא כתב רש"י במפורש בשובר מפרקת בהמה. וגם פשטות הסוגיא (חולין מ: וסנהדרין סב.) דלא בעינן הפרדת הראש וצע"ג.

אבל הא נראה בעזה"י לבאר כוונת רש"י אשר מימיו אנו שותים, דהנה אצל עכו"ם גם כששוחט אין שם "זביחה" עליה אלא חשיב כנוחר ומעקר אבל מכיון דבד' עבודות חשיבא עבודה במקדש, אמטו להכי אף כשאין דרכה חייב כיון דגם שחיטה של גוי לא הויא עליה תורת "זביחה" אלא שבירה בעלמא ואפ"ה חייב דדמי לזביחת פנים דגוי השוחט לע"ז חשיב שבירת מפרקת בעלמא ואין עליה שם זביחה ואפ"ה חייב דסגי בשבירה הו"ה שבירת מקל חייב ואין כוונת רש"י לומר שבזביחה שהיתה במקדש איכא שבירת מפרקת ונתיישבו דברי רש"י. וג"א שליט"א העירני לספר נזר הקודש על תמורה (עמו"ע עה אות כ - כד.).

גם נראה פשוט, דאיסור התקרובת הוא גם כשלא בפני העבודה זרה כל שעושה כן לשם העבודה זרה, דאטו בפרכילי ענבים מיירי שהכרם היה נטוע בתוך בית העבודה זרה, והוא דוחק עצום. גם לא מצינו דאיסור תקרובת בעי דוקא לפני עבודה זרה ומפורש איפכא בגמ' (חולין מא.) עובד כוכבים שניסך יינו של ישראל שלא בפני עבודת כוכבים אסרו, וישראל שניסך לא אוסר כיון שאינו מתכוין לעבודה זרה אלא לצעוריה. ולר' יהודה בן בתירא ור' יהודה בן בבא מתירין אותו מפני שני דברים אחד, שאין מנסכין יין אלא בפני עבודת כוכבים, ואחד, שיכול לומר לו לא כל הימנך שתאסר ייני לאונסי. היינו משום שאין הדרך לנסך אלא בפני עכו"ם, ומוכח שאם היה הדרך לנסך גם שלא בפני העבודת כוכבים, היה נאסר.

ובחידושי הרא"ה (ע"ז נא.) כתב וז"ל: "אחד שאין מנסכין יין אלא בפני ע"ז, וכל כי האי גונא לא חשיב ניסוך, כיון דלאו אורחיה כלל, דכל שלא בפניו אין כאן שם ניסוך ולא שם תקרובת". ובתוס' (ע"ז סב.) כתב וז"ל: "פי' יי"נ של גוים הוי כשמשכשך אותו לתוכו לשם ע"ז וזה הי' נסוכם אפילו שלא בפני ע"ז ולר' יהודה דאמר אין מנסכין אלא בפני ע"ז הי' הגוי מולך יינו לפני ע"ז ומנסך ממנו קצת וכל השאר היה נקרא יין נסך מפני שהכל נעשה תקרובת ע"ז כיון שניסך ממנו קצת". והיינו טעמא לרבנן דקימ"ל כוותיהו דלא כריב"ב אסור אף שלא בפניה.

והא מפורש בגמ' (ע"ז נא.) דכל שהוא לפניו מן הקלקלין אפי' מים ומלח אסור, חוץ לקלקלין דבר של נוי אסור, שאינו של נוי מותר. ולפעור ולמרקוליס ליכא קלקלין ואפי' חוץ ככפנים דמי ואסור. ופרש"י (ד"ה שאינו) דהא דחוץ לקלקלין מותר אפי' הוא כעין פנים הוא משום דלא מנחי תקרובת. וכ"מ בתוס' (ד"ה אפילו) ובחידושי הריטב"א שם דכשהוא חוץ מן הקלקלין אין דרך לעשות שם תקרובת עיי"ש.

וצ"ל לפי"ז דהא דקתני "שבר מקל בפניה", י"ל לרבותא דזורק לפניו פטור אף אם זרק לפני הע"ז וכעין מה שתירצו הראשונים הא דקתני "שעובדין אותה במקל" לרבותא דזרק וכנ"ל. ועוד

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

אצבעו, הוי כעושה מעשה בעצמו ואסור, ועי' חת"ס (סי' שכח וסי' שמי) שנשאר בצ"ע אי קיי"ל כהט"ז או כהנקה"כ".

והנה השו"ע (יו"ד סי' קלט, א) כתב וז"ל: "ותקרובת, כל שכיוצא בו קרב על גבי מזבחה, כמו כל מיני מאכל, כגון בשר, שמנים וסלתות, מים ומלח, אם הניחו לפניו לשם תקרובת, נאסר מיד. אבל דבר שאין מקריבין ממנו בפנים, אינו נאסר אלא א"כ עשה ממנו כעין זביחה או כעין זריקה המשתברת, והוא דרך לעבדה באותו דבר, אף על פי שאין דרך לעבדה בזה הענין. כיצד, עבודת כוכבים שעובדים אותה שמקשקים לפניו במקל ושיבר מקל לפניו, נאסר, מפני ששבירת המקל דומה לזביחה. אבל אם אין עובדים אותה במקל כלל, ושיבר מקל לפניו, אינו חייב ולא נאסר. ואם עבדה בקשקוש מקלו, והוא דרך עבודתה חייב ולא נאסר. וכן בכל דבר שעבדה כדרך עבודתה, בין אם הוא דרך כבוד או דרך בזיון, ואינו כעין פנים, חייב ולא נאסר. אבל אם לא עבדה במקל כדרך עבודתה, אלא זרקו לפניו, אינו חייב ולא נאסר".

הנה כי כן השו"ע פסק כרש"י דהא דבשבירת מקל חייב הוא דוקא אם עבודתה בנענוע על ידי מקל לפי שכן דעת הרמב"ם (הל' ע"ז ג, ד) שכתב וז"ל: "עבודת כוכבים שעובדין אותה במקל, שבר מקל בפניה חייב ונאסרת, זרק מקל בפניה חייב ואינה נאסרת", ובב"י לא הביא כלל הנך רבנותא דפליגי ארש"י. וגבי שחט לפניו חגב, פסק (שם סי' טז) דנאסר אפילו אין דרך לעובדה בחגב כלל. וצ"ל דס"ל כמ"ש הריטב"א דשחיטת חגב אע"ג דלא הויא בפנים, מ"מ שאני ממקל שאין עליה שם אחת מארבע עבודות ואף על גב דהוי כעין זביחה בענין השבירה, לא חשיבא תולדה אלא כשעבודתה במקל. משא"כ שחט לה חגב איכא שם שחיטה ואיכא שבירת מפרקת כעין זביחה. והשו"ע השמיט דין ספת לה צואה ויתכן שגם בזה דעתו שאין צריך שעובדין לה בצואה, כיון דסו"ס יש עליה שם זריקה וכדכתב הריטב"א.

וכן מוכח מהרמב"ם (הל' ע"ז ג, ד) שהביא דין ספת לה צואה ולא כתב דמיירי שעובדין לה בצואה ועי' הוא משום דס"ל לחלק כמש"נ. ושם פסק דשחט לה חגב ובהמה בעלת מום פטור אא"כ עבודתה בכך, והראב"ד השיג דאטו גרע מספת לה צואה. ואשר יראה לומר בזה דהנה יש לדקדק בלשון ספת "לה" צואה ורש"י פירש שהאכילה והיינו דחשיב תקרובת ממש במה שנותן ומגיש לפניו וכהאי גונא שפיר לא בעינן זריקה המשתברת דהא בבשר שנותן לפניו שכתב הרמב"ם אינו עושה זריקה המשתברת ואפ"ה אסור, ועי' כיון שנותן לפניו ממש ומייחד לעבודה זרה, בזה אין צורך שיהיה כעין פנים. ורק כששובר מקל לפניו או ששוחט חגב שאין זה ממש תקרובת לפניו ואינו מיחד את המקל לה אלא שעושה מעשה השחיטה ועובד לפניו, בזה הוא דבעינן כעין פנים. ועיי' באור שמח שם.

ומהשתא שנתבאר דהפאות המיוצרות משער הודי הם אסורות באיסור חמור דתקרובת עבודה זרה וחמירא מע"ז גופה דמועיל לה ביטול ולתקרובת לא מועיל לה ביטול כדפסק בשו"ע (סי' קלט, א) עיין בט"ז (סי' קז) טעם החילוק, ומפורש כן בגמרא (ע"ז ג) דגם בתקרובת דלאו בר אכילה לא מהני לה ביטול ואבני מרקוליס שחיפו בהן דרכים וטרטאות היו אסורים בהנאה אילולי מה

אי הוי כעכו"ם עצמה או כמשמשיין. ומיהו אם הכונה למשפיע על התמונה הזאת שפע וכת, ודאי הוא עכו"ם עצמה וצ"ע". ובאמת אין כל נפ"מ בזה, דאפילו אם היו עושים את התגלחת שלא בפני האליל הרי זה תקרובת ע"ז וכנ"ל. ולכן לפסק השו"ע דכשאיכא כעין זביחה לא בעינן דבר הקרב בפנים כדעת רבים מרבוותא, א"כ אסור השער כדן תקרובת עבודה זרה.

גם יש לדון דאף לראשונים דס"ל דבעינן כעין פנים ממש ולא סגי בכעין זביחה ודלא כדפסק השו"ע, מ"מ גילוח השער דמי לפניו שהרי היו מקריבים שער הנזיר תחת הדוד שהיו מתבשלים בו השלמים כדאיתא (נזיר מה) ולהרמב"ם בספר המצוות (עשה קיא) הוי חלק מקרבן השלמים שמביא הנזיר אפשר דדמי לביכורים דחשיבי כפנים כיון דצריך בהו הבאה והנחה בעזרה והראיה דבגמ' (מכות יח) ובתוס' (ד"ה הנחה) איתא גבי ביכורים דבעי שנה עליו הכתוב לעכב כמו בקדשים. והכא נמי כיון שהשער חשיב קרבן כיון דחלק מקרבן הנזיר קרב ע"ג המזבח גם השער שהוא חלק מהקרבן חשוב כפנים וצ"ע. עכ"פ אין צריך לזה דאין לנו לזוז מפסק השו"ע.

הספרים גם הם מעובדיה

ודע דפשוט שלפי התחקירים הרבים שגם אלו המגלחים אותם הם כומרים ואדוקים לעבודה זרה זו, שהרי אין לוקחים סתם ספרים בעלמא אלא דווקא אותם המאמינים בעבודה זרה זו ומתכוונים לשם העבודה זרה שלהם, כך שלא שייך לומר זה מחשב וזה עובד לא אמרינן (חולין לה) גם אי נימא דבמעשה שנעשה בגופו ולא רק בממונו ג"כ לא אמרינן זה מחשב וזה עובד וע"ע בש"ך (יו"ד סי' ד סק"ג). ועוד, דכמו דמצינו גבי מקיף וניקף דהניקף עובר גם על לאו דמקיף כיון שהוא מסייע כדאיתא בגמ' (מכות כ) הכא נמי חשיב המתגלח כמגלח בעצמו, אע"ג דלגבי שאר דיני התורה איכא פלוגתא אם מסייע יש בו ממש, עיי' בריטב"א (מכות שם) ובט"ז (או"ח סי' שכח סק"א) ובש"ך נקוה"כ (סי' קצח) וחכ"צ (סי' פב) ואכמ"ל. ועוד, דהא דזה מחשב וזה עובד לא אמרינן הוא דוקא במזון השני כגון ששוחט בהמת חבירו שלא בפניו, אבל בפניו שפיר אסור עיי' בתבואות שור (שמלה חדשה סי' ד סי"ח).

וכן ראיתי בתשובות והנהגות (ח"ה סי' רס) שכתב וז"ל: "הנה מלבד שהמגלח הוא בעצמו אחד מהכת הטמאים ושייך לדתם ומאמין באמונתם הטפילה, ובודאי נהנה כשמספרים לכבוד האליל ומתכוין לע"ז. הרי שגם במעשה הטיית הראש של המתגלח לעבודה זרה, נאסרים השערות מדין מסייע, כאילו היה מתגלח בעצמו. ואף שהרבה מהפוסקים ס"ל דבכל התורה כולה [מלבד בפאות הראש] מסייע אין בו ממש, עיי' נקודת הכסף (יו"ד סי' קצח סי' ט), ומג"א (ריש סי' שמי), ומ"ב (שם סק"ג וסי' שכח סק"א), ועיי' מג"א (סי' שכח סקט"ז), ומ"ב (שם סק"ט), מ"מ לגבי עבודה זרה קי"ל, דאפילו שנים שוחטין, ואחד מהם מסייע שאין בו ממש, ומתכוין לע"ז, נאסרת הבהמה מדין תקרובת, כמבואר בתבואות שור (שמלה חדשה סי' ד סקט"ז), וטעם הדבר, משום שבשוחט לע"ז, אפילו במעשה כל דהו נאסר, וכ"ש לפי שיטת הט"ז והחכ"צ (סי' פב), דס"ל שגם בכל התורה כולה אמרינן, דגם בסיוע של הטיית הראש או הושטת

תשובת הרה"ג איתמר מתפוד שליט"א – אשדוד

איתא דאקצייה ואם איתא דפלחיה לא הוה מזבין ליה. אף על גב דתנן בפרק רבי ישמעאל מכרה העובד כוכבים ומזלות או משכנה רבי אומר ביטל משמע דעובד כוכבים ומזלות מזבין לעבודת כוכבים ומזלות שלו אף על גב דפלחה יש לומר דנהי שאם מכרה עובדי כוכבים ומזלות אית ליה לרבי דבטלה מ"מ מילתא דלא שכיחא הוא שימכור עובד כוכבים ומזלות עבודת כוכבים ומזלות בתר דפלחה וה"ק בשלמא מוקצה ונעבד מסתמא לא חיישינן להו כל כמה דלא חזינן לה בהדיא דאם איתא דפלחיה מסתמא לא הוה מזבין ליה. והראב"ן ז"ל תירץ דבהמה שאני משום דאיתנהו בהמות טובא ומסתמא כי מזבין לא מזבין בהמה דפלח לה אלא אותה דלא פלח". הרי להדיא דסברא זו רק על חשש רחוק וכדכתבו התוס' והיינו משום דלא שכיחא ומסתמא לא חיישינן לה, אבל לא דאמרינן דזה סברא להיתר דכל שמוכרה ראייה דלאו תקרובת היא ולא עבדה.

וכן הא דאיתא (ע"ז מת) איזו היא אשרה סתם אמר רב כל שכומרים יושבין תחתיה ואין טועמין מפירותיה, גם התם מיירי שיש לנו ספק וכדכתב רש"י (ד"ה איזוהי) וז"ל: "איזו היא אשרה סתם אילן שלא הוברר לנו שהיא אשרה באיזה סימן ניכר אם היא אשרה אם לאו", וכ"כ רש"י (עירובין עט: ד"ה איזו) וז"ל: "אף על גב דלא חזינן ליה דפלחיה, מחזקינן לה בהכ"י. ומה שלא אוכלין מפירותיה זה ראייה דיש לנו לחוש מסתמא ואם אוכלין מפירותיה היא הוכחה מסתמא דאין אילן זה אשירה וכפרש"י (עירובין שם): "דאי לאו דפלחיה לא הוה פרשי מינה, ומשמע שאם היו אוכלין ראייה דמסתמא לאו אשירה היא.

והנה תנן (ע"ז לב) בשר הנכנס לעבודת כוכבים מותר והיוצא אסור. והא דיוצא אסור קאמרה הגמ' מפני שהוא כזבחי מתים דאי אפשר דליכא תקרובת עבודת כוכבים והוי ודאי וכדכתב הרמב"ם (הל' ע"ז זטו) דלוקה ועיין בר"ח ובמאירי שם. וכתב בחידושי הריטב"א ז"ל: "אי אפשר דליכא תקרובת. פירוש וליכא למימר בה דלא הוה מזבני ליה כדאמרן בריש פרקין (כב), אבל לבתר דאקרבוה שפיר מזבני ליה". הרי דאחר שהיא תקרובת היה דרכם למכרה ואפ"ה תקרובת היא.

ובעצם ודאי דהגוי מוכר התקרובת אחר שהקריב לעבודה זרה והביאור בגמרא דבהמה חיה שרוצה לעובדה את זו אינו מוכר דהוא רוצה לעשות אותה עבודה זרה, אבל בשר וכיו"ב שכבר עבדו ועשאו תקרובת ודאי דמוכר ואין הוכחה כלל מהמכירה. ומוכר לומר כן דאל"כ אמאי בשר היוצא אסור הא מדמכרוהו מסתמא לא חשב הגוי לע"ז הגם דהקריבו.

דין הפאות כדין לקיחה מהקבוע

ומעתה הבוא נבוא לענן קניית פאה מפאנית או חנות פאות. הנה איתא בגמ' (כתובות טו) תשע חנויות, כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה, ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאי זה מהן לקח ספיקו אסור, ובנמצא הלך אחר הרוב. ופרש"י (ד"ה הלך אחר הרוב) וז"ל: "הואיל והבא לפנינו לא במקום קביעות לקחה וכבר פירשה על ידי אחר וכל דפריש מרובא פריש", והיינו דבנמצא אמרינן דתחילת הספק שנפל אצלנו הוא עכשיו ועתה אין זה

דלא הוי כעין פנים. ומה שאחרי התקרובת לוקחים הכמרים את השער ומוכרים אותו לתעשיית הפאות ותוספי שער, הנה אחר שנאסר מדין תקרובת שוב אין לו ביטול במכירה דהא גם בכעין פנים הוא דאחר זריקת הדם אלו ואלו מתערבין באמה, ויוצאין לנחל קדרון, ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בהן כדתנן (יומא נח).

ומפורש בחידושי הרשב"א (ע"ז נא) וז"ל: "אבל אותם אובליאש שהוא לחם אונן שלהם לחם מגואל הוא ואסור משעת לשיה דהוי כעין זביחה אף על פי שאינו משתבר לפני הע"ז. וכתב רבינו הרב נ"ר ורבינו יצחק ז"ל היה אומר שאין הכרות תקרובת לפי שאין מתכוונים אלא לתתם לגלחים, ודוקא באותן דורות שהיו עובדי ע"ז אומרים שהע"ז אוכלת ונהנית מן התקרובת היה התקרובת אסור, ויש טעם לאסור כי מכל מקום כיון שמניחין אותו תקרובת לפניו וחושבין שמתרצה בהנחתו לפניו אף על פי שעושין על מנת לתתו לגלחים משלפניה אסור, ובשם רש"י ז"ל כתבו גם כן שהכרות ההן תקרובת ע"ז הן ואסורין ואף על פי שלוקחין אותן אח"כ ומשברין אותן אין בטלה עולמית לתקרובת". וכ"כ בחידושי הריטב"א שם. ופשוט דכיון דהמגלחים דעתם לעבודה זרה אף אם יודעים מראש שמוכרים את שערותיהם נאסר כדין הלחם שיודעים מראש ואעפ"כ אסור ורק אם מעיקרא היה דעתם רק לכומרים מהני.

ועוד, שהרי כתב בתוספות רי"ד שם וז"ל: "וכל אלה הפתילות של שעוה שדולקות לפני ע"ז או הצורות של שעוה שהן תלויות לפני ע"ז אף על פי שהכומרים סותרים אותן ומוכרין אותן נוי ע"ז הן הצורות והפתילות הן תקרובת ע"ז והן אסורין עד לעולם ולא תימא כשסותרין אותן ומוכרין אותן הן ניתרין כי זה הוא ביטולן דומיא דאבני מרקוליס שהן תקרובת ע"ז והן בטלות דהתם אדעתא דהכי זרקו להו שיעמדו על הגל תמיד הילכך אי שקליניהו מהתם בטליניהו ושרי אבל אלה לכך הן עשוין שתתנאה ע"ז בהן לפי שעה ואחרי כן יתפרנסו מהן שמשי ע"ז הילכך אין זה ביטול". והכא נמי לא שנא.

והא דאיתא בגמ' (ע"ז כב) דלוקחין מהן בהמה לקרבן, ואין חוששין משום מוקצה ולא משום נעבד מהאי טעמא דאם איתא דאקצייה ואם איתא דפלחיה לא הוה מזבין ליה, הפשט הוא דמסתמא לא חיישינן כשלוקח מהגוי בהמה שמא הקריבה לעבודה זרה דאם איתא דעבדה לא הוה מזבין לה וזה סברא רק לענין דלא חיישינן בסתמא וגם לולי זה היה מותר וכדכתבו תוס' שם (ד"ה אי איתא) וז"ל: "לרווחא דמילתא נקטיה כלומר אפילו במקום דשכיחי דמקצו ופלחו אין לחוש מדמזבין ליה דבלאו האי טעמא בסתמא לא חיישינן לדלמא מקצו ופלחו אסרינן למכור אלא משום חשש רביעה ולא משום חשש המוקצה ונעבד". וכ"כ בתוס' הרא"ש ותוס' רבינו אלחנן ותוס' הר"ש שם. אבל ודאי אם הגוי עבד ועשאה תקרובת היא עבודה זרה ולא אמרינן מדמוכרה לאו תקרובת היא דהא תנן (ע"ז נג) דעכו"ם שמכר או משכן את הע"ז חכ"א לא ביטל והכי קימ"ל ולא אמרינן דמעשה המכירה מוכיח מדמכרה ש"מ דלא עבדה. ולומר שכונת הגוי בתחילה היה לעבדה ורק אח"כ נמלך למכרה זה ודאי דליתא וכדלהלן. ויעויין בתורת חיים (ע"ז שם) כתב: "אם

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

מקום הקביעות.

שלקח מהאיסור ולכן כשלקח ממנו השני חשוב פירש בהספק נולד אצלו. אבל כשהספק נולד אצלו דאיהו גופיה אינו יודע שפיר דין השני כלוקח ראשון וחשיב כלקח מהקבוע.

גם כשפירש ע"י גוי חשיב פירש מהקבוע

ולפי זה פשוט דהיכא שגוי מוזהר עליו שפיר אף בנמצא אצל גוי חשיב שהספק נולד במקום הקביעות, והגם שהגוי לא איכפת לן בזה מכל מקום בסברא שפיר נחשב שהספק נולד במקום הקביעות, וכן בקודש חזיתי להגאון רעק"א בחידושו (חולין ס"ט) שכתב בהא דקאמרה הגמרא נמצא ביד עכו"ם שאני, דהא דנקט דוקא ביד עכו"ם ולא ישראל, היינו דמישראל אין רשאי לקנות דהשתא הוי ג"כ ספק הנולד במקום הקביעות דהא הישראל בעצמו צריך לקנות דוקא כשר ע"כ הוי ג"כ ספק אם לקח מקבוע, אבל בנכרי דלא איכפת דלדידיה כולם היתר תליין שלקח מרובא, לפי"ז אם היו ט' חנויות כשרות ואחת מוכרת אבר מן החי דאף לנכרי אסור ואם נמצא אצלו בשר ג"כ אסור מטעם קבוע עיי"ש.

גם המנחת חינוך (מצוה ע"ה סק"ה) כתב וז"ל: "ודע דמבואר בש"ס ויו"ד (סי' ק) בט' חנויות דבנמצא אזלין בתר רובא כיון דלא נולד הספק במקום קבוע והו"ה נמצא ביד עכו"ם ג"כ מותר לישראל ברוב כשר, והטעם דעכו"ם אף שלקח מקבוע מ"מ אצלו לא נולד ספק כלל במקום הקבוע כי בשר נבילה ג"כ מותר לו ועיקר לידת הספק הוא שלא במקום הקבוע מה לי נמצא ביד עכו"ם או ביד עכבר ועורב. וא"כ זה דוקא באיסורים כגון נבלה וכדומה דמותר לבן נח א"כ לא נולד הספק במקום הקבוע. אבל אם היה האיסור אבר מן החי דאסור לבן נח, א"כ אם לקח בן נח נולד לו ספק במקום הקביעות והו"ל ספק קבוע ואסור לישראל אף ברוב כשר מטעם קבוע וכו' וסברא זו מבואר בקצה"ח סי' רצ"ב לענין אחר."

ועיינתי בקצה"ח (סימן רצ"ב סק"ב) וראיתי שגם כן כתב וז"ל: "ולענ"ד נראה דעד כאן לא אמרו לחלק בין לקח עכו"ם ללקח ישראל אלא בלקח מתשע חנויות מוכרות בשר שחוטה ואחת בשר נבילה, דכיון דאיסור נבילה ליכא בנכרי ומשו"ה לא הוי ביה דין קבוע, כיון דאין הספק נוגע אליו כלל. אבל באיסור גזל דנכרי מצווה כמו ישראל וחמיר ביה איסור גזל, דאזהרתן היא מיתתן (סנהדרין נ"ו), א"כ מה לי לקח ישראל ומה לי לקח נכרי, וא"כ אפילו לקח נכרי שלא בפניו אמרינן ביה דין קבוע כמחצה על מחצה". ובנתיה"מ (שם סק"י) משמע שמסכים לעצם דברי הקצה"ח אלא דפליג וס"ל דאין לגוי נפ"מ בספק כיון שאינו מצווה בהשבה עיי"ש. ובגליון מהרש"א (יו"ד סי' ק"ג) שכתב וז"ל: "ויש להסתפק אם הדבר אסור גם לעכו"ם כגון ט' מוכרות אבר מן החי, ועיי" בקצה"ח (סי' רצ"ב סק"ב). וכל זה דלא כשערי יושר (ש"ד פ"ג) דס"ל שיסוד פירש על ידי גוי הוא משום שלגוי אין נאמנות להעיד ולכן חשיב שנולד הספק אצל ישראל כשכבר פירש, ולפי"ז גם אם לגוי אסור חשיב שהספק הוא אצל ישראל כשכבר פירש כיון דאין לו נאמנות."

וכ"מ בשיטמ"ק שם בשם הרא"ה וז"ל: "דכיון דנולד לו הספק במקום הקביעות אמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי אבל נמצא שהספק נולד לו עכשיו אחר שפירש כל דפירש מרובא פירש ואפילו ברובא שנופל מיד לוקח הוא דמתיליד לן ספיקא ועל שעה זו נדון הספק לא על מקום הקביעות ומותר דאמרינן כל דפירש מרובא פירש". וכן מתבאר במהר"ם חלאוה (פסחים ט).

ובתוס' (חולין צ"ה ד"ה הכא) כתבו דמה דמבואר בגמרא שם דכשנמצא ביד עובד כוכבים חשוב פירש הואיל ולא ראינו שלקח ממקום הקביעות ולכן הספק נולד רק אחר שפירש, ואה"נ אם ראינו את העכו"ם שלקח חשיב שנולד הספק במקום הקביעות ואסור עיי"ש. וכ"כ התוס' (פסחים ט: ד"ה היינו).

ופשוט לפי"ז דאם הישראל לקח ממקום הקביעות ואינו יודע אם מהכשירה או מהחנות הטריפה א"כ תו הקונה ממנו חשיב כלקח איהו גופיה ממקום הקביעות, כיון שהדיון נולד במקום הקביעות ויש נפ"מ מה דין הבשר באכילה ורק בעכו"ם שאין לו שום נפ"מ אם הבשר כשר או לא דאינו מצווה כלל ואינו משוייך באיסור של נבלה וטרפה. ורק אם רואה את העכו"ם לוקח אז חשיב שנתעורר עתה הדיון והספק על הבשר, כיון שהרואה יש לו להסתפק מה דין הבשר וחשיב שהספק במקום הקביעות וכמו שביאר היטב בשב שבעתתא (ש"ד פ"ח).

וכן מוכח במישור מדברי השיטמ"ק הנ"ל בשם הרא"ה שהקשה וז"ל: "ואם תאמר ואם נפל מיד לוקח ניחוש שמא לא ידע מאיזה מהן לקח י"ל דהא לא שכיח ולא חיישינן לה מסתברא מאן דזבין ידע מומאן זבין", ומוכח דבנפל מיד לוקח שלא ידע בבירור שלקח ממקום האיסור, אלא אינו יודע האם מהטריפה או מחנות הכשרה, המוצא בשר זה אסור כיון שהספק נולד במקום הקביעות וחשיב כלקח בעצמו, וכן כתבו הרבה אחרונים דלקח מהקבוע ולאינו יודע אם מהכשרה או מהטריפה נאסר לכל העולם, עיין בשב שבעתתא שם, וביד יהודה (סי' קי סקט"ו) ובחזו"א (יו"ד סי' לו סק"ז).

ומה שכתב רבינו הרשב"א בתורת הבית (בית ד שער א) וז"ל: "ומה שאמרו כל קבוע כמחצה על מחצה דמי הני מילי בשלקח הוא מן הקבוע לפי שהספק נפל לו בקבוע אבל אם לקח אחד מן הקבוע ונפל מידו או שהניחו במקום חוץ ממקום קביעותו ולא נודע אם מן ההיתר המרובה או מן האיסור המועט אין זה קבוע שהרי לא נפל לנו הספק בקבוע אלא בפורש ובכל כי הא אמרינן כל דפירש מרובא פירש והיינו סיפא דתניא ובנמצא הלך אחר הרוב". וכיו"ב כתב המאירי (חולין צ"ה) וז"ל: "אבל אם לקחה שלא במקום קביעותא כגון שפרשה חתיכה אחת משם על ידי איזו סיבה ומצאה או שלקח אחד מן הקבוע ונפלה מידו או שהניחה באיזה מקום חוץ למקום קביעותא ובא זה ומצאה או אפי' לקחה בחזקת היתר מיד הלוקחה ממקום קביעותא מותר הואיל ופירש יש לדון שמן הרוב פירש ואפי' לא היו עוד שם מקולין בעיר שיש לדון על כל פנים שמאותם המקולין יצאה".

הנה כי כן י"ל דהם מיירו שהלוקחה ממקום קביעותא ידע

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

שאיסורה של ע"ז אף בב"נ הוא נוהג ומשו"ה קאמר רב אשי דהאי עכו"ם דנסכ"י לחמרי' דישאל בפירושו לע"ז שרי למשקל דמי חמרא מני' דמקלא קלי' וקא מייתי מנא אמינא לה מדרבנן דאמרי דאדם אוסר דבר שאינו שלו. הילכך עכו"ם דנסכ"י לחמרי' דישאל לא משום בנותיהם בלבד נאסר כדי שיהיה העכו"ם פטור מן התשלומין שאף משום ע"ז ממש הוא נאסר וכיון דמקלא קלי' חייב בתשלומין".

וכנראה תלמידי רבינו יונה, הרמב"ן והר"ן סבירא להו דתקרות היא מאבזרייהו דע"ז דכמו שאסרה התורה לעבוד ע"ז אסרה גם הנאה ממנה וכיון דמוזהר להנות מע"ז הו"ה על תקרות. ועיי' ברמב"ם (הל' מלכים טו, ב) דאסור להניח הגוי להקים מצבה, ולא ליטע אשרה, ולא לעשות צורות וכיוצא בהן לנוי. ובפשוטו הוא משום דהוי אביזרייהו. וכן הוא להדיא בחידושי הר"ן (ע"ז כז, ב) דתקרות הויא מאביזרייהו דע"ז עיי"ש. וכ"ה בר"ן על הרי"ף (פ"ב דפסחים). ועיי' בצפנת פענח (הל' יסוה"ת ה, א).

ובצפנת פענח (הל' מאכלות אסורות יא, א) כתב וז"ל: "אך העיקר דגם עכו"ם אסור ליהנות מתקרות לא מחמת ואכלת מזבחו רק מחמת לא ידבק דגם עכו"ם מוזהר ע"ז עי' מש"כ רבינו ז"ל בהל' מלכים פ"ח הנ"ל דעל עשה דונתצתם גם ב"נ מוזהר".

ויעויין בשו"ת שבות יעקב (ח"ג סימן לח) שהסביר דברי הטור (או"ח סי' תקפ) שכתב שאם נתכוון לזכות בשופר של ע"ז לא יצא דהו"ל ע"ז של ישראל ולכאורה קשה הא הוי ליה גזל דהא של גוי הוא עיי' במג"א (סק"ה) ותירץ השבו"י דכיון שעומד לבערו כדכתיב ואשריהם תשרפון באש מופקר ועומד הוא ואין כאן גזל כלל ורחל גנבה את התרפים יוכיח דודאי לא לקחתם באופן גזל וגניבה עיי"ש, חזינא מדבריו דס"ל דהגוי גם מצווה שלא להנות מהע"ז, דאל"כ אמאי לא הוי גזל הא יכול הגוי להנות ממנו.

ולכאורה יש לתמוה על תלמידי רבינו יונה, הרמב"ן והר"ן מהגמ' (ע"ז טד) אמר להו רב נחמן מסתברא, דמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים מותרין, מדנהו דאתו לקמיה דרבה בר אבוה, אמר להו זילו זבינו כל מה דאית לכו ותו איתגירי, מ"ט משום דקסבר דמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים מותרין. ודחינן דלמא שאני התם, דכיון דדעתיה לאיגירי ודאי בטלה. ואי נימא דע"ז אסורה לגוי בהנאה האיך סלקא דעתך שלא ביטלו הא יקשה האיך קאמר להו רבה בר אבוה לזבונה ולהנות אלא ע"כ דגוי אינו מוזהר על הנאה מעבודה זרה.

וצ"ל דזה גופיה דחיית הגמרא, דאין ראייה דדמי ע"ז מותרין, דהרי כיון דדעתיהו להתגירי, ודאי קיימו מצוות בני נח והוי מחוייבים לבטלה דאסור לבן נח להנות מהע"ז וכפרש"י ולהכי קאמרה הגמרא "ודאי" בטלה. איברא לפירושו הר"ן שם, דעצם המכירה היא הביטול האיך היה מותר ליעיץ להם לבטלה על ידי המכירה ולהנות במכירה.

ישוב הקושיא

ונראה לענ"ד דאע"ג דכתב הרמב"ם (הל' ע"ז ז, ב) וז"ל: "עבודת

גוי מצווה על הנאה מתקרות ע"ז

ומעתה בנידון שלפנינו אף אם הגוי עצמו לוקח ממקום הקביעות ואח"כ מוכר לסוחר אין זה נחשב פירש כיון שהספק נולד במקום הקביעות כיון שגם לגוי יש נפ"מ אם השער הוא תקרות של ע"ז וכדלהלן. דהגם דלכאורה גוי מוזהר רק שלא לעבוד עבודה זרה אבל להנות ממנה לא מצינו שאסור, וכ"כ בפשיטות במנ"ח (מצו' תכח סק"ה) ובאו"ש (הל' ע"ז ח, א).

והגרש"ק בספר עבודת עבודה (ע"ז טו) כתב: "דהנה יש לספק קצת כיון דב"נ מצווין על ע"ז אם מצווין על לאו זה דלא תביא תועבה אל ביתך אי נימא דהוי בכלל ע"ז ממש וכמו שהנכרי מוזהר על ע"ז כן נמי הוא מוזהר על לא תביא תועבה אל ביתך או אפשר דלאו דלא תביא כיון דלא נאמר לב"נ אינו בכלל ע"ז ולא שייך לב"נ. ולכאורה י"ל כיון דכתיב בקרא ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמוהו א"כ מדאמרה התורה והיית חרם כמוהו משמע דהוי הבאתו בכלל ע"ז ממש ולכן י"ל דגם בב"נ שייך כן".

ובטורי אבן (הגיגה יג, בהשמות) כתב דנהי דבני נח על ע"ז מצווין על הנאות ע"ז ומשמשיה ותקרותה לא מצינו שיהיו מצווין והוכיח מהגמ' (פסחים עג) דפריך למ"ד מקלקל בחבורה בשבת פטור מהא דתניא השוחט בשבת בחוץ לע"ז חייב ג' חטאת דמה תיקון איכא, ומשני שמוציאן מידי אבר מן החי, ופירש"י שאם אכל ב"נ אינו נהרג. ואי ב"נ מצווין על לאו לא ידבק אכתי לא תיקון אפי' לב"נ כיון ששחטו לע"ז אסור לב"נ משום לא ידבק עיי"ש.

אכן יש לדחות, דהנה הרמב"ם (הל' מלכים טו, ב) כתב וז"ל: "וכל שאין בית דין של ישראל ממיטין עליה אין בן נח נהרג עליה, ואף על פי שאינו נהרג אסור בכל", וא"כ שפיר תיקון לבן נח שלא יהרג על לא ידבק אלא רק הוי איסורא. ויעויין ברבינו חננאל שם שביאר דלא כרש"י והתיקון הוא לישראל וז"ל: "תיקן להוציאן מידי אבר מן החי דאלו קמי שחיטה הוה אכיל מינה אבר אפי' כזית בשר גידים ועצמות חייב משום אבר והשתא דשחטה כמו נבלה היא ולא מחייב עד דאכל מינה כזית בשר".

אבל אשתמיטיה לכולהו דברי חידושי תלמידי רבינו יונה שם (ע"ז טז) במפורש שייך נסך דאיסורו משום תקרות ע"ז אסור גם לגוי להנות ממנו שכתב גבי הא דגוי דנסכיה לחמריה דישאל מותר למשקל דמי מההיא גוי שרי דמיקלא קלייה. דאם מיירי שהגוי נסך יינו של ישראל לע"ז לדעת נסוך, מתחייב הוא בתשלומין מן הדין הלכך תשלומי הנזק הם הדמים וז"ל: "אבל ניסכו ממש ודאי משלם דהא מזיד הוא ומזיד לדעת הוא, דקא אסיק עליה שמייה דע"ז ואסריה בין לדידיה בין לאחרים דאיסור הנאה בבני נח הוא, הלכך משלם דמקלא קלייה מיניה". וכן הוא בחידושי הרמב"ן שם וז"ל: "אבל נסכו לע"ז ממש ודאי משלם דהא מזיד הוא ומזיק לדעת הוא דקא אסיק עליה שמא דע"ז ואסריה בין לדידיה בין לאחרים דאיסורי ע"ז בבני נח נמי הוא הלכך משלם דמיקלא קלייה מיניה". וכ"כ בחידושי הר"ן שם וז"ל: "אבל כשנסכו לע"ז ממש מחייב בתשלומין דמקלא קלייה כיון דאסיק עלי' שמא דע"ז ואסריה בין לדידיה בין לאחרים

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

היתה אסורה בהנאה לא היתה התורה מתירה למכור, דבאמת מותר מהתורה למכור, אלא משום דאי היתה אסורה בהנאה לא הוה שייך לקרוא לזה "מכירה", דחשיב מוכר דבר שאינו שלו ואין לו עליו בעלות והווי גזל. ואפילו לדעת התוס' וסיעתם י"ל דרבה בר אבוה, דאמר להו זילו זבינו ס"ל כרבי יהודה דמפיק איסור הנאה מלכלב תשליכון אותו ואין ראייה לאסור מכירה מן התורה.

והלום ראיתי שכיונתי בזה לדברי החתם סופר (נדריים שם וחולין ד:) וכתב שם דגם דעת הרמב"ן כן דאיסור מכירה הוא רק מדרבנן והוכחתו ממה שכתב רש"י דלמחליף אסור מן התורה דאל"כ מציינו דמים לחמץ בפסח. והרמב"ן דחה דגם אם למחליף שרי מ"מ לא מציינו דמים לחמץ משום דלא הווי דמיהן והדמים שמקבל איננו דמי חמץ וערלה שהרי איסורי הנאה אין להם דמים ולא שום שווי כלל, ומש"ה אין הגזלן צריך לשלם לו, ומדלא דחי בפשיטות דלמא לעולם למחליף מותר מן התורה ומ"מ לא מציינו דמים מפני שלכתחלה אסור להחליף מן התורה וכמו שהקשו תוס' (חולין שם) וכן הריטב"א שם על רש"י, ש"מ דס"ל לרמב"ן שאפילו לכתחילה מותר להחליף כל איסורי הנאה עיי"ש.

וחזי הוית בשו"ת מהרי"ל דיסקין (ק"א אות קמא) שהביא דברי הטורי אבן הנ"ל שנסתפק אי ב"נ מוזהר על הנאה מע"ז וכתב דאישתמיטתיה סוגיא ערוכה דע"ז הנ"ל דרבה ב"א יעץ לאלו שבאו להתגייר למכור הכל. וכתב דאולי דעת הטו"א דהא דמכירה נחשבת כהנאה דילפינן מקראי אתי רק גבי ישראל ובבן נח דליכא קרא לא חשיבא הנאה אבל הנאת הגוף י"ל דאסורה גם לב"נ או דם דמהא גופיה. ובהגהה שם כתב דאפילו לאיזה קדמונים דס"ל דמכירת איסורי הנאה הוויא שלא כדרך הנאתן, מ"מ הא בע"ז אפילו שלא הנאה אסור עיי"ש.

והנה באמת בדעת הרמב"ן והר"ן י"ל הכי דס"ל דשלא כדרך הנאה שרי בע"ז והתוס' (ע"ז יב:) נסתפקו בזה ועיי' תוס' (פסחים נו. ד"ה שאני). אכן מלשון הרמב"ם (הל' יסודות ה, ח) שכתב: "במה דברים אמורים שאין מתרפאין בשאר איסורים אלא במקום סכנה, בזמן שהן דרך הנאתן כגון שמאכילין וכו' משמע דרק בשאר איסורין שרי שלא כדרך הנאה, אבל בעבודה זרה אסור, ועיי' במל"מ שם ואכמ"ל. גם י"ל דשלא כדה"נ הווי רק איסור דרבנן ולא אסור מכירה שהיא שלא כדרך הנאה דומיא דמ"ש הראשונים דהא דיעץ להם למכור גם יין נסך דלית ליה ביטול, הוא משום דסתם יינן הוה ולא רצו לגזור בו דמים ביד גוי, א"נ משום מצוה דגרי, וכ"כ בחידושי הרשב"א. אבל מ"ש מהרי"ל דיסקין שיש איזה קדמונים דס"ל דמכירת איסורי הנאה הוויא שלא כדרך הנאתן, הנה כי כן במיעוט ידיעותי לא אדע מי הם הסוברים כן, דהא רק מכירת מידי דאכילה חשיב שלכדה"נ לדעת הרמב"ם (הל' מאכא"ס יד, א), אבל במכירת ע"ז שאין לה הנאת אכילה ודאי דהמכירה חשיבא כדרך הנאה וצ"ע. וודאי לא נהירא למימר דהרמב"ן והר"ן ס"ל דהגוי מוזהר רק על הנאה מגוף הדבר ולא בהנאת מכירה.

וראיתי בחמדת ישראל (ח"א קונטרס נר מצוה דיני בן נח סק"ה) שעלה ונסתפק אי בן נח מותר להנות מעבודה זרה וכתב שאין בזה ספק שהרי איתא (בראשית לה, ב) ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו הסרו את

כוכבים ומשמשיה ותקרובת שלה וכל הנעשה בשבילה אסור בהנאה שנאמר ולא תביא תועבה אל ביתך וכל הנהנה באחד מכל אלו לוקה שתיים, אחת משום ולא תביא, ואחת משום ולא ידבק בידך מאומה מן החרם, מ"מ ס"ל להרמב"ן והר"ן דלמכור איסורי הנאה הוא רק מדרבנן כדעת הר"מ שהביא השיטה לא נודע למי (קידושין נו:) וז"ל: "המקדש בערלה וכלאי החרם אינה מקודשת מכרן וקדש בדמיהם מקודשת ואף על גב דאסירי בהנאה ואסור למכרן, מ"מ היכא דזבנינהו יכול לקדש בדמיהן דאין תופסין את דמיהם ולא דוקא קדש בדמיהן אלא לכתחילה נמי מקדש בדמיהן כיון שמכרן. והר"מ כתב דכל איסורי הנאה מותר למכרן לכתחילה שאין הנאה אלא דבר הנהנה מגופו כגון צביעה והדלקה וסיכה וכיוצא בזה. וקשה לי אם כן אמאי איצטרך קרא למפטר בנבלה היתר מכירה ונתינה". וכ"מ בפירוש הרא"ש (נדריים נו:) מפורש דהמכירה היא רק איסורא דרבנן בעלמא הוא עיי"ש ולכן רבה בר אבוה, אמר להו זילו זבינו דס"ל דלגוי העומד להתגייר לא גזרו.

והנה מפורש בתוס' (נדריים נו. ד"ה אמו) וז"ל: "ולכא פרושי דמיבעיא ליה באיסורי הנאה מהו בחילופיהן אם מותר למוכרם בתחילה דפשיטא דאסור כדמוכח (פסחים כא) למ"ד לא תאכלו איסורי הנאה משמע, מדאיצטרך קרא למישרי נבילה למכרה לעובד כוכבים אלמא דאסור למכור איסורי הנאה משום דבשעת מכירה הוא נהנה מגוף האיסור והו"ל כשרשיפא מעצי איסור וגם אם מכרם בדיעבד פשיטא ליה דמותרין מן התורה". ובפשוטו איסור מכירה הוא מהתורה מדהוכיחו ממה דבעי קרא למ"ד לא תאכלו איסור הנאה למישרי למכור נבילה לעובד כוכבים דש"מ דאיסורי הנאה אסורים וכן מסברת התוס' שכתבו דהו"ל כשרשיפא מעצי איסור דחשיב ממש הנאה מגוף הדבר.

וכן מוכח מדברי הרא"ש (פ"ז נדריים סימן ה) שהביא כהוכחת התוס' וכתב: "אלמא דאסור למכור איסורי הנאה דמכירתן היינו הנאה כיון שמקבל דמיהם והוה ליה כנהנה מגופן ואם נמכרו בדיעבד פשיטא דמותרין מן התורה", משמע דאיסור מכירה הוא מהתורה. וכן מצאתי בחידושי הריטב"א (חולין ד:) שכתב וז"ל: "ומיהו כיון שאסור למכרו ולהחליפו מן התורה נמי הרי חשוב שאין לו דמים ואין לו תשלומים, שאין לנו להחזיקו שהיה עובר על התורה למכרו ולהחליפו". ובחידושי הריטב"א (ע"ז נד:) וז"ל: "שאם מכרן וקדש בדמיהן מקודשת כבר כתבתיה במקומה (קידושין נו:) בס"ד דמכרן קתני בדוקא, שלכתחילה אסור למוכרן ואפילו מדאורייתא". ועיי' בשו"ת חוות יאיר (סימן נו.).

אכן הר"ן שם לא הביא הוכחה זו אלא כתב: "ולאו להחליפן לכתחילה מיבעיא ליה דודאי כל שהוא אסור בהנאה אסור למכרו ולהחליפו דאי לא תימא הכי מציינו דמים לחמץ בפסח ולשור הנסקל שיכול למכרו לעובדי כוכבים ואמאי תנן שהגוזל פטור מן התשלומין אלא ודאי פשיטא ליה דלכתחילה אסור אלא בשעבר והחליפן מספקא ליה". ונראה משום דהר"ן ס"ל דהוא איסור דרבנן ולהכי לא מיייתי מהתם כדהקשה בשיטה לא נודע למי, דבאמת ראייה זו יש לדחות דהא דאיצטרך קרא להתיר נבילה בהנאה ממה דכתיב או מכור, אינו משום שאם

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

(יור"ד ח"ב סימן נג) שנסאל בדבר ציקוריה (זה צמח שנקרא "עולש" שמפיקים ממנו אבקה כמו נס קפה ובחברת "עלית" ג"כ מייצרים אותו) שנודע בבירור שמערבין בו דבר אחר או שומן של נבילה וכתב וז"ל: "וגם בלאו הכי אפילו אם היה ידוע שרוב אינם מערבים, מ"מ אסור ליקח בביתם כמ"ש הרמ"א (יור"ד סי' קיד ס"י). והנה המוכר אינו מביא הציקארייע לבית הקונה, רק כשהקונה כותב ומבקש ממנו שישלח לו כך וכך ככר ציקארייע, שולח לו מביתו ובהוא גוויי הוא כלקח מן הקבוע ממש דמה לי שלקח ביד או שמצוה ליתן לו מן הקבוע ולא יחלוק על זה זולת חסר דעת. ולכן לדעתי הדבר פשוט לאסור הציקארייע במדינתנו ובפרט במדינתנו שהסוחרים יודעים שלוקחים מהבתי חרושת שעליהם העידו שמערבין שומן של איסור ואין לפלפל רק במדינות רחוקות שהמה לוקחים מהסוחרים דמדינתנו וי"ל שלהם מיקרי פירש אך עדיין גם בזה י"ל כיון שכבר שם איסור עליהם ביד ישראל המוכר שלקח מן הקבוע אסור ליקח ממנו".

וסברתו סברא אלימתא היא, דכשהקונה כותב ומבקש שישלח חשיב שהספק נולד עתה במקום הקביעות. וכן ראיתי בקובץ תשובות (ח"ג ס"ג קיח עמוד קנד) בנידון פאות נכריות שיש חשש שנעשות משער הודו שהסתמך על הדברי חיים למעשה.

ונראה פשוט, דאף לגרש"ק בשו"ת טוב טעם ודעת (מהדור"ג ח"ב יור"ד סי' יד) שהשיג על הדברי חיים וכתב וז"ל: "דבריו תמוהין, דלוקח מן הקבוע אין איסור רק אם הלוקח לוקח דבר זה מן הקבוע אבל אם אין לוקח זה בשעת קביעות רק המוכר שולח אליו הדבר היינו פירש ואזלינן בתר רוב והיינו ממש כעין נכבשינהו דניידי וכל שהלוקח אינו לוקח מן הקבוע רק המוכר שולח לו היינו פירש וזה ברור לכל יודע דת ודין". הנה כי כן גם אם נקבל את הדברים פשוט דאיהו מיירי שרק עושה משלוח ועדיין הסחורה של הגוי ואינה של ישראל כלל, אבל אם עושה היהודי משלוח וקונה כדרכי הקנין בכרטיס אשרי או בהפקדה לחשבון המוכר, ברור דחשיב שיש נפ"מ ללוקח הישראל במקום הקביעות, וגם הא כיון שכבר שילם וקנה חשיב כבר של הישראל ועתה מוציא ממקום הקביעות מה לי הוציא בעצמו או שאמר לגוי להוציא.

קנייה מחנות פאות או פאנית

חשוב שוב קבוע ואסור

ובר מן דין, הנה עתה שבאים פאות מסין ושאר מדינות ויש לנו בוודאות בארץ ישראל פאות שיש בהם תערובת של תקרובת עבודה זרה, אפילו אם רובייהו לאו משער עבודה זרה לכאורה יהיה אסור לקנות מחנויות הפאות או מפאנית כיון דעתה שוב נקבע ואסור ליקח מהקבוע. והנה הרמ"א (יור"ד סימן קיד ס"י) כתב וז"ל: "ואם ידוע שמקצת עובדי כוכבים בודאי נותנים בו יין, ומקצתן בודאי אין נותנים בו יין, אזלינן בתר רובא, דכל דפריש מרובא פריש. אבל אסור לקנות מהם בבתיהם, דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי". וכתב הש"ך (סק"י) וז"ל: "והוא הדין אם העובדי כוכבים המוכרים יש להם חנויות הרי נעשה קבוע בחנויות שלהם ולא אמרינן כל דפריש מרובא פריש אלא כשהעובד כוכבים הולך לשוק ומוכר", ומתבאר להדיא דהגם שבנמצא

אלוהי הנכר אשר בתוכם והטהרו והחליפו שמלתיכם ופרש"י שהיה בידם משלל שכס חזינא דבן נח אינו מוזהר באיסור הנאת עכו"ם ואפילו לרמב"ן שכתב שם דכבר ביטלו, היינו משום דהיה קשה לו כיון שיעקב רצה להחמיר בביעור עכו"ם כדן, מש"ה לא מהני לו קבורה אבל זה גופא שלקחו בני יעקב השלל זה לא קשיא ליה לרמב"ן וע"כ לפי שבן נח אינו מצווה על זה ושכן נראה מלשון הרמב"ם שלא הוזהרו אלא בהרחקה מעשיית ע"ז ועבודתה ולא הוזהרו בהנאת עכו"ם, ומכח זה תמה על השבו"י הנ"ל שכתב שאין איסור לגזול ע"ז של גוי עיי"ש, שו"ר שבספרו כלי חמדה (פרשת וישלח) העיר מהגמ' הנ"ל ואשתמיטיה כל הנ"ל.

תקרובת ע"ז אסורה מהתורה

העולה מן האמור דלראשונים כמלאכים אנו שומעין ותקרובת עבודה זרה אסורה בהנאה אף לגוי ויתכן לומר דתלמידי רבינו יונה, הרמב"ן והר"ן אזלו לשיטתייהו דאיסור תקרובת עבודה זרה הוא מהתורה כמ"ש להדיא בחידושי הרמב"ן (קדושין נח) ובהשגותיו לסהמ"צ (ל"ת קצד) וכ"כ בחידושי הר"ן (ע"ז שם) וכדעת התוס' (ע"ז כט: ד"ה יין וסב. ד"ה מ"ט וחולין קטז. ד"ה חזא) וכ"ד התוס' רי"ד והמאירי והריטב"א (ע"ז שם). וכ"פ הרמב"ם (הל' ע"ז זב, טו) והיראים (מצו' קא). אבל איסורו רק מדרבנן ורק האכילה מהתורה עיי' תוס' (ב"ק עב: ד"ה דא) וכיש סוברין שהביאו הרמב"ן והרשב"א (קדושין שם) ויעויין בשעה"מ (הל' אישות ה, א) ובדברי אמת (קונטרס ח סי' ה) ובמי נפתוח (טהרות פרפר אות נב) מה שהאריכו בזה. א"כ י"ל דבגוי לא גזרו. מ"מ פשוט שהלכה כרובא דרבוותא שכתבו דאיסורו מהתורה וכ"ד החינוך (סי' קיא) והרשב"א בתוה"ק (ב"ח ש"א) וכל שכן בספיקא דרבוותא קימ"ל להחמיר בדאורייתא. ויעויין בחידושי רבי עקיבא איגר (חולין יג) דאף לתוס' ספק תקרובת לחומרא כיון דהנאה משום סרך אכילה חשיב עיקרו דאורייתא וספק דרבנן בעיקרו דאורייתא לחומרא כדאיתא בגמ' (עירובין לו:) לחד שינוי עיי"ש.

ומעתה דעת לנבון דמלבד מה דיש נפ"מ גם אצל הגוי שהוא תקרובת וחשיב אצל הגוי כלוקח מהקבוע, וכל שכן ישראל מומר הקונה ממקום הקביעות חשיב כלוקח מהקבוע דהוא מוזהר, שפיר חשיב כנתעורר לן הספק בלקיחה מהקביעות אף שלא איכפת ליה מהאיסור כלל, דסו"ס הוא מצווה על זה ועיי' בביאור הלכה (סימן קצט ד"ה מזמנין) שהביא דברי הרמב"ם בתשובה דאפילו ירבעם בן נבט שבלא"ה עבד ע"ז אעפ"כ יענש גם על קלות כגון עירובי תבשילין וכדומה עיי"ש. וכן בקודש חזיתי למרן החזו"א (יור"ד סי' לו סק"ג) שנסתפק במומר דכיון שאין נפקותא לדידיה י"ל דחשיב כפירש וכתב להכריע וז"ל: "ומסתבר דאסור שאין הרשעה משנה את ישראל ובאמת הדבר נוגע אליו כמו לישראל כשר". וכן הכריע ביד יהודה (סי' קי בקצר סק"ט ועיי' בארון סקט"ז).

סוחר הקונה מגוי חשיב כקונה מהקבוע

נמצא שפאנית או סוחר יהודי שקונה את השער מחנויות ובתי חרושת הגויים הגם שרוב השער אינו מתקרובת עבודה זרה מ"מ נאסר אצלו דחשיב קבוע ואסור לקנות ממנו. ויעויין בדברי חיים

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

אחת ויקחו מתוך התערובת וכיון דרובא נשחטים בבת אחת יש לחוש דאיסורא ברובא איתיה עיי"ש. וחזינא מזה דאחר שפירש וחל עליו שם היתר תו אינו יכול להאסר, וכן הוכיח הרא"ש (חולין פ"ז ס"י לז).

אכן צע"ג דהפר"ח לכאורה סותר דברי עצמו גבי כבשים דאם פירשו לחנויות תו חשיב קבוע. ובכל זאת כתב (סי' קי סקכ"ב וסקל"ז) דאם פירשו כולם ממקום הקביעות אע"פ שחזרו אח"כ למקום הקביעות, לא חשיב קבוע עיי"ש. ותו קשה מהגמ' (נזיר יב.) דאומר לשלוחו צא וקדש לי אשה סתם, אסור בכל הנשים שבעולם, דחזקה שלוח עושה שליחותו, ולא ידע מי האשה מהעולם קידש השליח. ומקשה הגמרא מהא דקן שהפירש ופירש איזו לחטאת ואיזו לעולה ופרח גוזל אחד מהן לאויר העולם ועתה אינו יודע אם מה שנשאר חטאת או עולה אין לו תקנה, דאינו יכול ליקח לו זוג דאין ראוי להקרבה שהעולה נעשית למעלה והחטאת למטה. ואילו שאר קנין דעלמא לא פסלינן דלמא זה שפרח היא אחת מהן ונמצא מתכפר בקרבן חבירו. ומשני, דאשה שקידש השליח לא ניידיא, אלא היתה נחה וקבועה בביתה וכמחצה על מחצה דמי ואפילו אם קדשה בשוק מ"מ חוזרת לניחותא, וכיון דעכשיו קבועה היא חשובה כחצי הנשים בעולם, אבל עוף אין לו קביעות אפילו כשחוזר לקנו, דתדיר נודד ממקומו ופורח מקן לקן ואין לו קביעות מקום עיי"ש בפירוש הרא"ש.

הרי מפורש דגם אחרי שפירש אם חזר למקום הקביעות שפיר חשיב קבוע דעתה אנו דנים עליו במקום הקביעות וזה תמוה מהך סוגיא דזבחים דחזינא דאחרי שחל דין פירש שפיר אינו יכול לחזור ולהקבע. והפר"ח גופיה הביא ראיה מהסוגיא דנזיר דגם אם פירש שפיר יכול לחזור ולהקרא קבוע. ויעויין בדגול מרבבה שתמה על הש"ך (סי' ק) הנ"ל מהסוגיא דנזיר הנ"ל דחזינא דאחר שפירש יכול לחזור לקביעות, ובאמת לכאורה היא סתירה בין הסוגיות דדברי הש"ך הם כסוגיא דזבחים הנ"ל וצע"ג.

וחזי הוית להגאון חיי אדם בבית אדם (שער הקבוע כלל יח) שישב על מדוכה זו וכתב ליישב דההיא דזבחים מיירי שנודעה הפרישה קודם שחזרו לקביעות וכיון דניידי וחל עלייהו היתר דפירש אמטו להכי לא יכול שוב להקבע, משא"כ ההיא דנזיר מיירי שלא נודע לבעל הפרישה רק אחר שהאשה חזרה ונקבעה ולכן לא חל ההיתר כשפירשה כיון שכל עוד לא נודע לו מזהפרישה לא חשיב שחל על מה שפרש דין היתר וכתב לחדש לפי"ז דההיא דכבשים דכתב הש"ך מיירי שלא נודעה התערובת בשעה שפירש וע"כ לא חייל היתר פירש ולכן כשבא לחנות חזר לקביעות עיי"ש.

אבל באמת הדברים אינם מוכרחים דשפיר י"ל דמהך סוגיא דנזיר ליכא להוכיח דאחר שפירש יכול לחזור לקביעותו, דבאמת התם כיון דאשה במהותה עתידה בהכרח לחזור למקום הקביעות, א"כ לא חייל עליה כלל דין "פירש" ורק היכא שאין הכרח שיחזור הדבר למקום קביעותו וכבר חייל עליה היתר דפירש שוב אינו יכול לחזור למקום קביעותו. ועוד מצאתי מציאה רבתי בספר האשכול (ח"ב פרק ג"ה הל' תערובת איסור סי' לז) שאחר שהוכיח מסוגיא דזבחים דדבר שחל עליו היתר תו אינו יכול להחשב קבוע

כל דפירש מרובא פריש, מ"מ אם הגוי מביא שוב לחנות מקרי שנולד הספק במקום הקביעות ואסור. וכ"כ הפרי חדש (שם סקכ"ו) וכ"פ הזבחי צדק (אות כט) ובית לחם יהודה (אות יד) והחכמ"א (כלל סו אות יח), וכ"פ המשנ"ב (סי' לב סקכ"ה) גבי קניית גידין מגוי דחיישינן שמא מבהמה טמאה דאם העו"ג הביא לשוק מותר לקנות ממנו, שכיון שפירש מקביעותו אמרינן כל דפירש מרובא פריש אם לא שמוכרין שם בשוק בחנויות אז חוזרין לקביעותן עיי"ש.

ויעויין בבית מאיר (י"ד סי' קי"ג) שכתב דהא דפסק השו"ע דבשר הנמצא בשוק או ביד נכרי מותר משמע אפילו נמצא ביד נכרי בביתו. אכן מהתוס' (כתובות טו. ד"ה דלמא) משמע דנמצא בין החנויות דוקא בשוק שרי דאז חשוב כפירש, משא"כ אם היה נמצא בביא דאז הדר לניחותא חשיב קבוע וכן כתבו התוס' גבי תינוק מושלך בעיר דלא חשיב קבוע הואיל ולא נמצא בבית, משמע הא בבית חשוב שנולד הספק במקום הקביעות וא"כ מה דאיתא (חולין צ"ה) נמצא ביד נכרי, היינו נמי שעומד הנכרי בשוק ולא בבית, וצ"ע שלא חילקו הפוסקים עיי"ש. ולהלן (סי' ס) כתב הבית מאיר עמ"ש הרמ"א שאם נתערבה תרנגולת טריפה בכשרות, ונמצא ביצה ביניהם, הביצה מותרת אף על גב דהתרנגולים חשובים ולא מתבטלין, לגבי ביצה אזלינן בתר רובא, דלפי התוס' לא חשיב קבוע הואיל ולא נמצא בביתו אם כן ע"כ צ"ל דלגבי ביצה החצר לא נחשב ביתו עיי"ש, עכ"פ לא העיר מהש"ך.

וחזינא מכל זה דבר ברור דהנידון בפירש אינו משום שאנו דנין על החתיכה שפירשה מאיזה חנות היא באה, דא"כ תו מה איכפת לן שהחתיכה עתה במקום קביעות, סו"ס אין הנידון על החנות אלא על מעשה הפרישה מהיכן הוא וא"כ לא איכפת לן מה שהחתיכה קבועה עתה בחנות, דהנידון הוא מעשה הפרישה וזה שפיר יש למיזל בתר רובא, ומדברי הש"ך והפוסקים הנ"ל מוכח שהדין שלנו הוא על החתיכה שהיא קבועה וכל שהדבר שאנו דנים עליו הוא קבוע אית לן חידוש התורה דלא אזלינן בתר רובא. ועיי' בשערי יושר (ש"ד פ"ו) שהאריך בזה לתמוה, אבל מדברי התוס' מוכח כן ומש"כ בביאורם הוא דוחק גדול ועכ"פ בפוסקים הנ"ל מוכח דלא כדבריו. ועיי' בקוב"ש (כתובות שם).

והנה הפר"ח גופיה (סי' קי סקכ"ח) כתב וז"ל: "ואם פירשו מקצת שלא בפנינו והותרו וחזרו והוקבעו פעם אחרת עם שאר התערובת אלא שמכירין וכן אם נתפזרו כולן בפנינו וחזרו והוקבעו מותרין דכיון שהותרו שוב אינן חוזרין ליאסר", ומקור הדברים דהנה תנן (זבחים ע) דחטאת שעומדת למיתה שנתערבה בשאר זבחים אפילו אחת בריבוא ימותו כולן, ובגמ' (ע"ב) פריך דניכבשינהו דניידי שלא יהיו קבוע ונימא כל דפירש מרובא פריש, ומשני, אמר רבא גזירה שמא יבאו ' כהנים בבת אחת ויקרבו. דחיישינן לשמא אחר שיקחם אחד אחד עד ששחטו ' והם רוב יבואו ' כהנים ויזרקו דמיהן ויקטירו אימוריהן כאחד ואפשר לצמצם, ונמצא דקריב רובא בבת אחת ואיכא למיחש דאיסורא ברובא איתיה. ומקשה הגמרא על זה אלא מעתה מגיסא אסירא דמאחר שמשכו ולקחו אחד אחד לבדו וכל חד וחד אמרינן דמרובא פריש ושחטן וקבל דמן במגיס בחזקה שהוא כשר, האיך חוזרים ומצטרפין השחוטין להיות רוב ולהיאסר. ומשני, משום שמא יבואו ' כהנים בבת

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

ואחר) ובפמ"ג (סי' קי שפ"ד סקל"ח) ובשו"ת רב פעלים (ח"א י"ד סי' כח).

רוב ככל שער הפאות

מקורו בתקרות עבודה זרה

אבל באמת אין צריך לכל מה שכתבנו שזה בהניח שרוב שער לאו מבתי עבודה זרה, דהנה על פי תחקירים אמניים ומדויקים ביותר והצלבתם עם ספקים, סוחרים, פאניות ומשווקי שער גדולים, מתבררים ללא כל צל של ספק הנתונים והפרטים דלהלן. שוק השיער העולמי מגלגל מיליוני דולרים בשנה. שיער הודי איכותי רב מסתובב בעולם. הוא מבוקש ומובחר מאד בתעשיית הפאות בגלל היותו, דק וחזק ודומה מאד לשיער אירופאי בעובי, בהחלקה ובגלגול, שורד בתהליכי העיבוד, נראה טבעי ושומר על הצבעים שצובעים אותו, שורשיו וגופו לא טופלו בשמפו העשוי מחומרים כימיים מלבד שמן קוקוס וסבון טבעי, נתון, מכריע לתעשיית הפאות, [להבדיל מהשער הסיני שהוא עבה מדי ולא טוב לתעשיית הפאות הוא אולי טוב לתוספות ותיקונים בצדדים] ובנוסף לאמור ישנו עוד גורמים מכריעים, מחיר זול, זמינות ונגישות גדולה וקלות השגתו עקב כמויות אדירות בלתי נתפסות של שער שבא בחינם מאותם המתגלחים לאליל בבתי מקדשם.

קשה מאד למצוא שיער אירופאי שחור מאחר ורובו ככולו בהיר ואין אפשרות טכנית זמינה והקושי הגדול מאד לצובעו בצבע שחור שגם לא מחזיק מעמד ובזמן קצר מתחמצן ויורד גוון הכהה. רוב ככל הפאות במגזר הם צבעים 4-26 ולפי גורמים יודעי דבר המצויים שנים רבות בענף ולפי תחקירים בלתי תלויים, 98% מהשער המתאים ליצור פאות מגיע מהודו. גם שער בלונדיני למעשה מקורו בשער הודי, שעבר בדקות ספורות הליך שטיפה ועיבוד ובטכניקות חדישות אין צורך להרוס ולהוציא את הפיגמנטים שלו. לאחר מכן השער עובר צביעה מיוחדת ע"י מי חמצן כשבתוך דקות ספורות הוא הופך לשיער "אירופאי" בלונדיני בצבע יפה מאד מבלי יכולת לזהות את העיבוד והצביעה. חשוב לציין שאפילו מומחים גדולים אינם יכולים לזהות את מקור השער על ידי משמוש וריח, אלא אם כן השיער עדיין גולמי ממש לפני שטיפתו וגם אז זה לא ברמת דיוק של 100%.

הדברים ברורים גם מצד הגיון בסיסי נטול נגיעות. איזו סבירות יש שאשה אירופאית תסכים לגלח את שער ראשה מהקרפת, או להאריך שיערה לפחות עד המתניים כ- 8 שנים שנים, שבביל להשאר עם גודל שער נורמלי וכל זה שבביל "להרויח" 200 דולר, פשוט שאף לא שבביל 2000 דולר ויש לקחת בחשבון שבבביל לייצר פאה אחת אופנתית צריך בממוצע 5 נשים. אין אספקה תדירה ותמיידית כזו אשר תספק את הביקוש הגדול ומכאן המסקנה המתבקשת לכל בר דעת, שהמקור ההגיני עם אורך וכמויות שער כאלה זה אך ורק מהודו.

על פי מידע אמין ביותר, לפחות 50% אחוז מהשיער בארץ מגיע ישירות מהודו על ידי יבואנים רבים, ושאר השיער שקונים

ולהאסר וכהוכחת הרא"ש, הקשה על זה מהסוגיא דנזיר דחזינא דאע"ג דהותרה כשנידא חזרה לאיסורה על ידי שעתה חזרה לקביעותה וכתב וז"ל: "לא קשיא, אימתי חל איסורא דערוה כשבא עליה, בההיא שעתא היא בביתה והדרא לניחותא וקודם שבא עליה לא חל איסורא".

וביאור דבריו הקדושים דמה בכך שפירש הא עדיין לא חשיב שחל "היתר" שלא יכול לחזור לקביעותו ולהאסר, דשעת חלות האיסור הוא בביאה וזה כשהיא בביתה ולכן לא חשיב שהותרה וחזרה ונאסרה וחשיב שהדין שלנו הוא בשעה שהיא קבועה ולא דמי כלל לבשר שפירש דאמרינן דחל עליה כבר היתר כיון שכבר כשפירש יכול לאוכלו ויש כאן נפ"מ לעכשיו ולכן לא יכול לחזור לאיסורו.

ולפי זה פשוט שאם הפאנית או סוחר יהודי קונים ממקום הקביעות ואינם יודעים אם לקחו ממפעל האסור או ממפעל היתר הרי זה נחשב שנולד הספק במקום הקביעות ואסור אף לאחר לקנות מהם דנאסר לכל העולם וכנ"ל. ולכאורה אם הסוחר שקנה ממקום הקביעות יודע שלקח מהאיסור הרי זה נחשב שנולד הספק רק כשפירש ולכאורה יהיה שרי ליקח ממנו. ברם לכאורה כיון דהשתא הוא בחנויות וחזר והוקבע, נהי דלא אמרינן דחזר והוקבע וכנ"ל, מ"מ היינו משום שחל עליו שם היתר בשעת הפרישה אמטו להכי תו אינו יכול להאסר. אבל היכא דלקח מהקביעות ויודע שהוא מהאיסור, הרי אין כל ספק בשעת הפרישה וא"כ לא חייל עליה שם היתר בשעה שפירש מהקבוע ושפיר יש לאסור כשחזר והוקבע בחנות דחשיב שעתה נתעורר הספק.

וכן ראיתי למרן החזו"א (סי' לו סק"ד) שהביא דברי החק יעקב (סי' תג) שאם בני הכפרים מביאים לעיר קמח לא מקרי קבוע ואע"ג דהמוכרים לקחו מן הקבוע, מ"מ כיון שהם יודעים אם הוא חמץ [ומיירי למוכרים לכל השנה ולא לפסח] אין הספק נולד אלא במופרש. מיהו י"ל כיון דהשתא חזרו לקביעותן אסורין. ואע"ג דבעלמא הפורש מן הקבוע אע"פ שחזר והוקבע שרי, שאני התם שהותר בשעת פרישה, אבל הכא אין היתר בשעת פרישה שהרי המוכר יודע עיי"ש.

ולכאורה יש לומר דלסוברים דתקרות עבודה זרה אסורה רק מדרבנן לא שייך קבוע דספיקא דרבנן לקולא. ברם מלבד מה שנתבאר לעיל דרובא דרבוותא ס"ל דאיסור תקרות הוא מהתורה, זאת ועוד הנה מבואר ברמ"א הנ"ל שאם ידוע שמקצת גוים בודאי נותנים בו יין, ומקצתן בודאי אין נותנין בו יין אסור לקנות מהם בבתיהם, דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, הגם דסתם יינם הוא רק מדרבנן. ומוכח דגם בדרבנן אמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה. או שמא י"ל דסתם יינם חשיב שיש לו עיקר בדאורייתא כמ"ש הב"י (י"ד סי' טז) בשם הגמ"י וכ"מ באו"ה (כלל כב סי' יח) אמטו להכי גם אי נימא דלא אמרינן קבוע בדרבנן, מ"מ ביש לו עיקר מהתורה אמרינן קבוע. וא"כ בנידו"ד תקרות ע"ז חשיב שיש לו עיקר בדאורייתא ושפיר גם לסוברים דאיסור תקרות מדרבנן, מ"מ אמרינן קבוע, ועיי' בנוב"ת (אבה"ע סי' לח ד"ה

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

ומתבאר מדבריו שם שלר"ת אין חילוק וכל ע"ז יש לשרפה ולא דוקא אשרה עיי' תוס' (חולין פת. ד"ה שחיקת) דילפינן ממושה ששרף העגל וכן מדוד עיי"ש. ועיי' היטב ברש"י (ע"ז מז: ד"ה נוטל ומח. ד"ה נוטל). ובאמת י"ל דמה שכתב הרמב"ם (שם ז, א) או אשרה ששרפה, לאו למימרא דאיכא חיוב בשריפה אלא שכך יותר נח לאבדה, וכ"מ מהרמב"ם (פ"ח ה"ו) שלא כתב לאבדה בשריפה. ועיי' בתוס' (תמורה לג: ד"ה הנשרפין) ובתוס' (יבמות קד), ובחזו"א (יו"ד ס סק"ט). גם בשו"ע (יו"ד ס"קמ"ד) לא נזכר כלל שריפה אפילו באשרה. ועיי' ברמב"ם (הל' מאכא"ס ח) שמבואר דגם דשכר הבאת יין נסך צריך לשרפו, ומשמע דהוא משום דצריך לאבדו מהעולם ולא יהני קבורה. אך עיי' תוס' הרא"ש ותלמידי רבינו פרץ (פסחים כח) דמתבאר דמהני קבורה.

השכרת בית לזוג שהאשה חובשת פאה

ודע, דכיון דנתבאר בדברי הרמב"ם ובחינוך הנ"ל דבתקרות עבודה זרה איכא הלאו דלא תביא תועבה אל ביתך והלאו דלא ידבק בידך מאומה מן החרם, א"כ לכאורה אסור להשכיר ביתו לאחד שיודע בו שאשתו חובשת פאה כל עוד ואין הכשר משעת הגזיזה, דהנה איתא בגמ' (ע"ז סו) ושכירות מי קניא והתנן אף במקום שאמרו להשכיר, לא לבית דירה אמרו, מפני שמכניס לתוכו עבודת כוכבים ואי ס"ד שכירות קניא, האי כי קא מעייל לביתה קא מעייל, ומשני שאני עבודת כוכבים דחמירא, דכתיב ולא תביא תועבה אל ביתך.

והנה בתוס' (ע"ז כא. ד"ה אף) מפורש דהא דהאידינא משכירין לגויים הוא משום דהאיסור מהתורה הוא רק בבית הישראלי עצמו שהוא דר בתוכו בעודו דר בו ורבנן הוא דגזרו שלא להשכיר לעובד כוכבים מפני שמכניס לתוכו עבודת כוכבים. ומשמע מהתוס' דאפילו היכא שאין הישראלי נהנה מ"מ בעוד שהוא דר בביתו אסור מהתורה דעצם ההכנסה לביתו אסור מהתורה וכשלא דר בביתו אסור מדרבנן ולהכי בחו"ל התירו.

אכן בחידושי תלמידי רבינו יונה שם כתב: "והטעם דקרא דלא תביא תועבה אל ביתך היינו כשהישראל מביאה או ניהא ליה בכניסתה לביתו או מביאה אדעתא דנפשיה וגזרה זו לא היתה אלא בא"י אבל בחו"ל לא גזור. ועוד דמן התורה אינו אסור אלא בבית הישראלי עצמו דר דומיא דמזוזה דכתיב על מזוזות ביתך ודרשינן ביה דירתך. אבל בבית שאינו דר שם אינו חייב במזוזה אבל מדרבנן אסור להכניס ע"ז בביתו אע"פ שאינו דר שם ובחו"ל לא גזור רבנן". ומשמע דלתירוצא קמא אף בבית שדר בו ואין הוא מכניסה הוי רק דרבנן ומאי דקא גיסא אפילו אינו דר בבית אם מכניסה או כשניחא ליה הוא איסור מהתורה. וכן י"ל בדעת הרא"ש (ע"ז פ"א ס"ב).

גם ברמב"ם (הל' ע"ז ז, א) מפורש דהאיסור מהתורה דלא תביא תועבה אל ביתך מיירי דוקא בנהנה וא"כ כשמכניס לתוך ביתו בלי הנאה אינו אלא איסור דרבנן ולהכי איתא בירושלמי דבחו"ל שפיר דמי, והיינו דכיון דרק איסור הנאה מהתורה וההכנסה לרשותו היא רק איסור דרבנן בחו"ל לא גזרו וכשנהנה אף שלא בביתו ג"כ הוא איסור מהתורה. וכ"מ בחידושי הרמב"ן

הישראלים מהעולם, מקורו מהודו והוא מתחבא בתויות תחת הרבה שמות מותגים כאוות נפשם של הספקים מבלי רגולוציה ופיקוח: ברזילאי, איטליה, ספרד, קמבודי, מונגולי וייטנאמי כשברור לכל היבואנים שהכל מהודו בשיטת הדלת המסתובבת. כלומר, קונים שער מברזיל [אין שער בברזיל כלל] שבעצם מקורו מהודו רק שהשער נסע מהודו לסין ומסין לברזיל.

מתח הרווחים של הפאניות והיבואנים עצום ביותר ועיקר הביזנס הוא בשער הודי. יש הקונות בסין שער הודי ומשלמות על כל קילו 300 עד 400 דולר ומזה מייצרים 4 פאות המיוצרות בעיבוד יפה ביותר ופאה שעולה להן 150 דולר פעמים מוכרות אותה ב 10,000 - ש. כל חברה עושה מחיר לפי הפרסומת, המותג והמוניטין שלה ואין קשר בין המחיר למקור הפאה הכל לפי הפרצוף של הקונה, השם והמותג שהצליח להתברג גבוה. במקור לכולם זה עולה אותה דבר בגרושים.

גדרי איבוד תקרובת עבודה זרה

והנה זה פשוט דמצוות איבוד הוא גם בתקרות כמפורש ברמב"ם (הל' ע"ז ח, ה) וז"ל: "כיצד מאבד עבודת כוכבים ושאר דברים האסורים בגללה כגון משמשיה ותקרות שלה שוחק וזורה לרוח או שורף ומטיל לים המלח". וצ"ע דא"כ אמאי כתב הרמב"ם (שם ז, א) "מצות עשה היא לאבד עבודת כוכבים ומשמשיה וכל הנעשה בשבילה שנאמר אבד תאבדון את כל המקומות", ולא כתב גם דין תקרובת ואדרבה ממה שכתב (שם ה"ב) עבודת כוכבים ומשמשיה ותקרות שלה וכל הנעשה בשבילה אסור בהנאה משמע דבדין מצוות איבוד ליכא בתקרות, ודוחק גדול למימר דא"נ יש חובת ביעור תקרובת וכמפורש בגמ' (ע"ז סב) דאמר להו זיל קלינהו וקברינהו, אבל ליכא המצוות עשה, אלא הוא רק חיוב דרבנן מחשש תקלה.

אבל פשוט שהעיקר כמפורש ברמב"ם שיש מצוה על ישראל לאבד תקרובת עבודה זרה, וכ"מ ברש"י (ע"ז סד. ד"ה רבנן) וז"ל: "אבל יין נסך דאסור להיות רוצה בקיומן דישאל מצוה לבטל עבודת כוכבים ותשמשיה". וכן הסכימו הרמב"ן והרשב"א (ע"ז סג) וכ"מ ברשב"א (יבמות קג). ועכ"פ אף דיש מצוה באיבוד תקרובת מ"מ אין דינן מהנשרפין דבמשנה (תמורה לג) לא קתני עבודה זרה ותקרובת בהדי הנשרפין או הנקברין ומפורש בגמ' (ע"ז מג) דע"ז בעיא שחיקה וזריה לרוח ופרש"י שם שהוא מחשש תקלה. וכ"מ מהרמב"ם בסה"מ צ (עשה קפה). אך יתכן ולדעת הרמב"ם הזריה לרוח היא חלק מעצם המצווה שצריך לאבד העבודה זרה וכן משמע מפשטות הגמ' (ע"ז מד) דילפינן דין זריה מקרא. אך י"ל דדין זורה לרוח אינו מחמת איבוד ע"ז, דהא כבר היא אבודה, אלא משום לתא דאיסור הנאה דלא ידבק וכן משמע בתוס' ר"י מפריש (ע"ז מד). וע"ע בשו"ע הגר"ז (או"ח סי' תמה ק"א סק"ב) ובח"ק"ל (יו"ד ח"ב סי' קיח).

ועיי' בקרית ספר על הרמב"ם שרק בפסילי עץ איכא מצוות שריפה דכתיב פסילי אלוהיהם תשרפון באש, משא"כ בשאר ע"ז ותשמשיה, וכן מפורש בסמ"ק (מצ"מ) ובתוס' הרא"ש (ע"ז מד).

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

ומתבאר מדבריו שם שלר"ת אין חילוק וכל ע"ז יש לשרפה ולא דוקא אשרה עיי' תוס' (חולין פת. ד"ה שהיקת) דילפינן ממשנה ששרף העגל וכן מדוד עיי"ש. ועיי' היטב ברש"י (ע"ז מז: ד"ה נוטל ומת. ד"ה נוטל). ובאמת י"ל דמה שכתב הרמב"ם (שם ז.) או אשרה שנשרפה, לא למימרא דאיכא חיוב בשריפה אלא שכך יותר נח לאבדה, וכ"מ מהרמב"ם (פ"ח ה"ו) שלא כתב לאבדה בשריפה. ועיי' בתוס' (תמורה לג: ד"ה הנשרפין) ובתוס' (יבמות קד.) ובחזו"א (יו"ד ס סק"ט). גם בשו"ע (יו"ד ס"קמז.) לא נזכר כלל שריפה אפילו באשרה. ועיי' ברמב"ם (הל' מאכא"ס ח.ה) שמבואר דגם דשכר הבאת יין נסך צריך לשרפו, ומשמע דהוא משום דצריך לאבדו מהעולם ולא יהני קבורה. אך עיי' תוס' הרא"ש ותלמידי רבינו פרץ (פסחים כח.) דמתבאר דמהני קבורה.

השכרת בית לזוג שהאשה חובשת פאה

ודע, דכיון דנתבאר בדברי הרמב"ם ובחינוך הנ"ל דבתקרות עבודה זרה איכא הלאו דלא תביא תועבה אל ביתך והלאו דלא ידבק בידך מאומה מן החרם, א"כ לכאורה אסור להשכיר ביתו לאחד שיוודע בו שאשתו חובשת פאה כל עוד ואין הכשר משעת הגזירה, דהנה איתא בגמ' (ע"ז טו.) ושכירות מי קניא והתנן אף במקום שאמרו להשכיר, לא לבית דירה אמרו, מפני שמכניס לתוכו עבודת כוכבים ואי ס"ד שכירות קניא, האי כי קא מעייל לביתיה קא מעייל. ומשני שאני עבודת כוכבים דחמירא, דכתיב ולא תביא תועבה אל ביתך.

והנה בתוס' (ע"ז כא. ד"ה אף) מפורש דהא דהאידינא משכירין לגויים הוא משום דהאיסור מהתורה הוא רק בבית הישראל עצמו שהוא דר בתוכו בעודו דר בו ורבנן הוא דגזרו שלא להשכיר לעובד כוכבים מפני שמכניס לתוכו עבודת כוכבים. ומשמע מהתוס' דאפילו היכא שאין הישראל נהנה מ"מ בעוד שהוא דר בביתו אסור מהתורה דעצם ההכנסה לביתו אסור מהתורה וכשלא דר בביתו אסור מדרבנן ולהכי בחו"ל התירו.

אכן בחידושי תלמידי רבינו יונה שם כתב: "והטעם דקרא דלא תביא תועבה אל ביתך היינו כשהישראל מביאה או ניחא ליה בכניסתה לביתו או מביאה אדעתא דנפשיה וגזרה זו לא היתה אלא בא"י אבל בחו"ל לא גזור. ועוד דמן התורה אינו אסור אלא בבית שהישראל עצמו דר דומיא דמזוזה דכתיב על מזוזות ביתך ודרשינן ביה דירתך. אבל בבית שאינו דר שם אינו חייב במזוזה אבל מדרבנן אסור להכניס ע"ז בביתו אע"פ שאינו דר שם ובחו"ל לא גזור רבנן". ומשמע דלתיורוצא קמא אף בבית שדר בו ואין הוא מכניסה הוי רק דרבנן ומאיך גיסא אפילו אינו דר בבית אם מכניסה או כשניחא ליה הוא איסור מהתורה. וכן י"ל בדעת הרא"ש (ע"ז פ"א ס"ב כב.).

גם ברמב"ם (הל' ע"ז ז.) מפורש דהאיסור מהתורה דלא תביא תועבה אל ביתך מיירי דוקא בנהנה וא"כ כשמכניס לתוך ביתו בלי הנאה אינו אלא איסור דרבנן ולהכי איתא בירושלמי דבחו"ל שפיר דמי, והיינו דכיון דרק איסור הנאה מהתורה וההכנסה לרשותו היא רק איסור דרבנן בחו"ל לא גזרו וכשנהנה אף שלא בביתו ג"כ הוא איסור מהתורה. וכ"מ בחידושי הרמב"ן

הישראלים מהעולם, מקורו מהודו והוא מתחבא בתויות תחת הרבה שמות מותגים כאוות נפשם של הספקים מבלי רגולוציה ופיקוח: ברזילאי, איטליה, ספרד, קמבודי, מונגולי וייטנאמי כשברור לכל היבואנים שהכל מהודו בשיטת הדלת המסתובבת. כלומר, קונים שער מברזיל [אין שער בברזיל כלל] שבעצם מקורו מהודו רק שהשער נסע מהודו לסין ומסין לברזיל.

מתח הרווחים של הפאניות והיבואנים עצום ביותר ועיקר הביזנס הוא בשיער הודי. יש הקונות בסין שיער הודי ומשלמות על כל קילו 300 עד 400 דולר ומזה מייצרים 4 פאות המיוצרות בעיבוד יפה ביותר ופאה שעולה להן 150 דולר פעמים מוכרות אותה ב 10,000 - ₪. כל חברה עושה מחיר לפי הפרסומת, המותג והמוניטין שלה ואין קשר בין המחיר למקור הפאה הכל לפי הפרצוף של הקונה, השם והמותג שהצליח להתברג גבוה. במקור לכולם זה עולה אותו דבר בגרושים.

גדרי איבוד תקרובת עבודה זרה

והנה זה פשוט דמצוות איבוד הוא גם בתקרובת כמפורש ברמב"ם (הל' ע"ז ח.ה) וז"ל: "כיצד מאבד עבודת כוכבים ושאר דברים האסורים בגללה כגון משמשיה ותקרובת שלה שוחק וזורה לרוח או שורף ומטייל לים המלח". וצ"ע דא"כ אמאי כתב הרמב"ם (שם ז.) "מצות עשה היא לאבד עבודת כוכבים ומשמשיה וכל הנעשה בשבילה שנאמר אבד תאבדון את כל המקומות", ולא כתב גם דין תקרובת ואדרבה ממה שכתב (שם ה"ב) עבודת כוכבים ומשמשיה ותקרובת שלה וכל הנעשה בשבילה אסור בהנאה משמע דבדין מצוות איבוד ליכא בתקרובת, ודוחק גדול למימר דאה"נ יש חובת ביעור תקרובת וכמפורש בגמ' (ע"ז סב.) דאמר להו זיל קלינהו וקברינהו, אבל ליכא המצוות עשה, אלא הוא רק חיוב דרבנן מחשש תקלה.

אבל פשוט שהעיקר כמפורש ברמב"ם שיש מצוה על ישראל לאבד תקרובת עבודה זרה, וכ"מ ברש"י (ע"ז סד. ד"ה רבנן) וז"ל: "אבל יין נסך דאסור להיות רוצה בקיומן דישאל מצוה לבטל עבודת כוכבים ותשמשיה". וכן הסכימו הרמב"ן והרשב"א (ע"ז סג.) וכ"מ ברשב"א (יבמות קג.). ועכ"פ אף דיש מצוה באיבוד תקרובת מ"מ אין דינן מהנשרפין דבמשנה (תמורה לג.) לא קתני עבודה זרה ותקרובת בהדי הנשרפין או הנקברין ומפורש בגמ' (ע"ז מג.) דע"ז בעיא שחיקה וזריה לרוח ופרש"י שם שהוא מחשש תקלה. וכ"מ מהרמב"ם בסהמ"צ (עשה קפה). אך יתכן ולדעת הרמב"ם הזריה לרוח היא חלק מעצם המצווה שצריך לאבד העבודה זרה וכן משמע מפשטות הגמ' (ע"ז מד.) דילפינן דין זריה מקרא. אך י"ל דדין זורה לרוח אינו מחמת איבוד ע"ז, דהא כבר היא אבודה, אלא משום לתא דאיסור הנאה דלא ידבק וכן משמע בתוס' ר"י מפריש (ע"ז מד.). וע"ע בשו"ע הגר"ז (או"ח ס"י תמו קו"א סק"ב) ובחק"ל (יו"ד ח"ב ס"י קיח).

ועיי' בקרית ספר על הרמב"ם שרק בפסילי עץ איכא מצוות שריפה דכתיב פסילי אלוהיהם תשרפון באש, משא"כ בשאר ע"ז ותשמשיה, וכן מפורש בסמ"ק (מנז' מ) ובתוס' הרא"ש (ע"ז מד.)

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

תרומה מפני שאינה קניין כספו. ורק גבי אונאה שכירות יש לה אונאה דכתיב ממכר מיותר כדכתבו התוס' (ד"ה והשתא) ובחידושי הריטב"א ותוספות הר"ש שם. אבל בדעת הרמב"ם אי אפשר לחלק כן שהרי כתב (הל' שכירות ז,א) שהשכירות מכירה לזמן קצוב היא ומבואר שהוא דין כללי ואינו דוקא גבי אונאה ופלואים דברי רבינו הש"ך (ח"מ סי' שיג סק"א).

ועכצ"ל דס"ל להרמב"ם כמ"ש הנימוקי יוסף (פ"ד דב"מ) בשם הר"ן וז"ל: "והא דאמרינן דשכירות מכירה ליומא וקניא היינו לענין שישתמש בו כל ימי שכירותו אבל גוף הדבר אינו קנוי כלל ומשום הכי אסרינן להשכיר בית דירה לעובד כוכבים דכיון דגוף הבית של ישראל הוא שפיר קרינא ביה ולא תביא תועבה אל ביתך ואמרינן נמי התם כהן ששכר פרה מישראל לא יאכילנה כרשיני תרומה". וכן נראה דעת הרא"ש (שו"ת כלל א סי' א) שכתב דשכירות ליומיה ממכר הוא, והוי כמו חצר השותפין עיי"ש, והיינו דכיון דמצד הנאת הפירות הוי של השוכר דממכר הוא, רק דהגוף של המשכיר אמתו להכי הויא כחצר השותפין. וכן ראיתי בספר תורת חיים (ב"מ שם) ובשו"ת ושב הכהן (סי' מז) ודו"ק היטב. וע"ע בחק"ל (ח"מ ח"ב סי' כב) ושו"ת מקום שמואל (סי' א).

לארחה או להכניס לביתו אשה שחובשת פאה

נמצא לדינא דאסור להשכיר ביתו לאשה חובשת פאה שיש בה חשש תקרובת עבודה זרה ועובר על לא תביא תועבה אל ביתך כיון דשכירות לא קניא. אבל להכניס לביתו אשה החובשת פאה נכרית נראה דאין לאסור אע"ג דלפי תלמידי רבינו יונה כשהישראל מביאה או ניחא ליה בכניסתה לביתו או מביאה אדעתא דנפשיה אסור, מ"מ הנה כתב בשו"ת הרשב"א (ח"א סי' קעז) וז"ל: "ואפילו בעבודה זרה בכי הא מנין שהוא אסור שלא אסרו ואפילו בארץ אלא להשכיר לו ביתו. אבל אם נכנס גוי לביתו של ישראל ועבודה זרה שלו בידו לא שמענו שיהא חייב ישראל בעל הבית להוציאו דלא תביא אמרה תורה". והיינו דיסוד הלאו דלא תביא תועבה אל ביתך הוא היכא שעושה קביעות ורשותו לעבודה זרה דאז חשוב שהוא מקיים העבודה זרה, אבל באקראי ליכא כלל איסור. ועיי' בספר התרומה (סימן קמד) שכתב: "ואומר רבי דשמואל לא אסרה תורה אלא כי מביא עכו"ם בביתו בקביעות להשהותה שם ימים רבים ועכשיו אין רגילות לעשות כן", וע"ע באור זרוע (פסקי ע"ז סי' קלז).

מוצא פאה אם מותר להכניסה לביתו

ומסתפקא במוצא פאה נכרית ומכניסה לביתו בשביל לקיים מצוות השבה אי עובר בלאו דלא תביא תועבה, דלכאורה ליכא כלל מצוות השבה כיון דאסירה בהנאה ולית בה שוה פרוטה דנפטר מהשבה, ואף אי נימא דבספק השבה לא אמרינן הכי, מ"מ נראה דלקיים מצוות השבה אולי ליכא הלאו דלא תביא תועבה כמו דבתקוע בשופר של ע"ז יוצא יד"ח הגם דמביאה לרשותו בעצם מה שהשופר בידו ולכאורה אמאי יצא יד"ח

והריטב"א (ע"ז כא) דהרחקה דרבנן היא דקרא בהבאת ישראל עצמו כתיב דאסורה בהנאה, והכי איתא בגמ' (מכות כב) דמבשל בעצי אשרה עובר גם על לא תביא תועבה אל ביתך עיי"ש. וכ"ד הסמ"ג (לאוין מה) והמאירי (מכות שם).

אך אינו מוכרח ד"ל דכל שאינו מביאו ומכניסו לביתו ממש אינו עובר ורק כונת הגמרא להקשות אמאי דתנן המבשל גיד בחלב ביום טוב ואכלו לוקה חמש ואוקי לה במבשל בעצי אשרה, ואזהרתיה מולא ידבק בידך. ומקשה הגמ' דליקני נמי משום לא תביא תועבה אל ביתך ומוקי לה שבישלו בעצי הקדש, והיינו דאי איתא דמייירי בעצי אשרה משכחת לה נמי דלוקה שש כשמבשלו בביתו ועובר על לא תביא תועבה אל ביתך ואמאי לא קחשיב לה. ומיהו גם במכניס לביתו מבלי להנות י"ל דלרמב"ם ליכא הלאו וצ"ע. שו"ר בבית הלוי (ח"א סי' מז סק"ג) ומשם בארה פלפול בזה. וא"כ חזינא מהגמ' דאף דכשמשכיר לו בית אינו אלא דרבנן אפ"ה אסור להשכיר לו בית אף אי שכירות קניא.

וכן ראיתי בחידושי הריטב"א שכתב, דאע"ג דהאיסור להכניס לביתו ע"ז לאו איסורא דאורייתא הוא אלא איסור דרבנן היא וקרא אסמכתא בעלמא הוא, דקרא לא איירי באיסור הכנסה אלא באיסור הנאה לומר שלא יהנה מע"ז, מ"מ מקשה הגמ' דאם איתא דשכירות קניא וביתא דגוי הוא לא איתא אסמכתא שפיר, ולא הוה להו נמי למיסר בהא דמאי איכפת ליה לישראל בהא, אלא ודאי משום דשכירות לא קניא והוי ביתא דישראל הוא דאסרו. ומשני דשאני ע"ז דחמירא דכתיב ולא ידבק בידך מאומה מן החרם וכתיב ולא תביא תועבה אל ביתך, שלא יגרם להכניס ע"ז תוך ביתו כלל, ואפילו היכא דאגרה או שאולה, דמ"מ שמו עליו וביתך קרינן ביה.

ועיי' בספר עבודת עבודה שם שרצה לבאר תירוץ הגמ' עפ"ד התוס' שאיסור לא תביא תועבה הוא רק בבית שדר בו וזהו דקאמרה הגמ' דאפילו נימא דבעלמא שכירות קניא מ"מ שאני ע"ז דחמיר והחמירו דשכירות לא קניא כמו שהחמירו שאף באינו דר בו דאסור הגם שמהתורה אין האיסור אלא בדר בו, ואתי שפיר מה דהתירצן מביא הקרא דלא תביא תועבה אל ביתך, דלכאורה יקשה הא זה גם המקשן ידע ומכח זה הקשה עיי"ש שכתב ליישב עוד דהמקשן חשב דאין איסור להשכיר לגוי אי שכירות קניא דגוי אינו מצווה בלאו זה דלא תביא תועבה אל ביתך ולזה תירץ דע"ז חמיר דכתיב לא תביא תועבה אל ביתך והית חרם כמוהו ואם הבאת התועה היא חרם ממש כמו העבודה זרה מסתבר דגם גוי מצווה על זה וא"כ אפילו אי שכירות קניא עובר הישראל בלפני עוור עיי"ש. ובאמת שבדברי הריטב"א מובא בתירוץ קרא דלא ידבק בידך מאומה מן החרם ואתי שפיר ואין צריך לדבריו.

ויעויין שם בסוגיא למסקנא דשכירות לא קניא מדתנן כהן ששכר פרה מישראל, אף על פי שמזונותיה עליו לא יאכילנה כרשיני תרומה ואי שכירות קניא, אמאי לא יאכילנה פרה ידידה היא. אלא ש"מ, שכירות לא קניא. וכן המסקנא להלכה דשכירות לא קניא כדפסק הרמב"ם (הל' תרומות טז) דכהן ששכר בהמת ישראל אף על פי שהוא חייב במזונותיה לא יאכילנה

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

אסור, דשאני ע"ז דכתיב ולא ידבק בידך מאומה ועיי' ברמב"ם (הל' ע"ז ד, ד) ובתוס' (ע"ז יט: ד"ה מכוש) ובאו"ש (הל' ע"ז ט, יא).

אמירת דברים שבקדושה מול פאה

והנה יש להסתפק אם מותר לומר דברים שבקדושה מול תקרובת עבודה זרה ומהא דתנן (ע"ז מד:) דר"ג רחץ במרחץ של אפרודיטי שהיה בנוי בחצר של הבנין שהיתה בו הע"ז וכתב המאירי שהיה הצלם נראה לכל הרוחצים. אמר ליה הגוי, כתוב בתורתכם לא ידבק בידך מאומה מן החרם, מפני מה אתה רוחץ במרחץ של אפרודיטי. אמר לו אין משיבין במרחץ. וכשיצא, אמר לו אני לא באתי בגבולה, היא באה בגבולי, ולכאורה אמאי לא אמר לו אין משיבין בפני הע"ז, ומוכח דשרי לומר דברי תורה מול הע"ז. ברם, י"ל דחדא מתרתי נקט והו"ה שיכל לומר לו אין משיבין בפני הע"ז.

ויעויין ברמ"א (או"ח סי' צד, ט) כתב וז"ל: "ולא יתפלל במלון של עובדי כוכבים, שלא יבללוהו בני הבית. אבל אם א"א לו להסתלק מן הזרע במקום שלא יפסיקוהו, יתפלל במלון באיזה קרן זוית". ומקור דין זה הוא בתרוה"ד (סי' י) וז"ל: "שפיר טפי, להתפלל בדרך, ממה שיתפלל במלון, בעיר שכולו נכרים מפני שבעיר, הרבה גילולים ובתי טומאה יש בה, וכמעט שאין מלון שהוא בית נכרי, שלא תמצא בה הרבה גילולים, מצויורים או חקוקים בכותל. גם לפעמים תועבות ופסילים ודרשו רבותינו במכילתא (שמות ט, כט) "כצאתי את העיר", לא רצה להתפלל בתוך כרך מצרים, לפי שהיתה מלאה גילולים. ואמרינן נמי (שבת קכז:) דר' יהושע, כשרצה לילך למטרוניתא, חלץ תפיליו ונתנם לתלמידיו, ואמר להם אח"כ, שעשה בשביל שלא יכנסו דברי קדושה למקום טומאה. אמנם, אם אין בירור שלא יפסיקוהו עוברי דרכים בשדה, וגם שאפשר לו למצא חדר או קרן זוית במלון, שיוכל להתפלל שם בלב פנוי, ולא יבללוהו בני הבית, בדרך זה שפיר טפי, להתפלל במלון".

ויעויין בדעת זקנים מבעלי התוספות (שמות ט, כט) וז"ל: "לכך הוצרך לצאת מן העיר כשהוצרך להתפלל על מכת הברד יותר מבשאר מכות לפי שעל מכת הברד כתיב הירא וגו' ונתמלאה כל העיר באותה שעה גלולים ממצרים שהיו עובדים לבהמות ולכך יצא מן העיר אמנם צ"ל שגם לשאר תפלות היה יוצא מן העיר ומזה אנו למדין לכל השאר". ובספר חסידים (סי' תל) כתב וז"ל: "אם אדם בבה"כ ורואה דרך חלון בית ע"ז או שתי וערב ישים בחלון שום דבר כדי שלא יראנו". וע"ע ברש"י (סנהדרין סא: ד"ה שגגת).

הא הוא מצוה הבאה בעבירה דעובר בלאו דלא תביא תועבה. ועכצ"ל דבשביל לצאת ידי המצוה לא עובר בלאו זה וצ"ע. ועיי' במנ"ח (מצו' תכט סק"א). עוד מסתפקא דיתכן והרשב"א מייירי שאינו מזמין את הגוי אלא נכנס מעצמו אבל להזמין את הגוי ויודע שבא עם חמצו שמא י"ל דאסור, ואף שאינו מוכרח י"ל דהיינו דוקא גבי חמץ דאין איסור על עצם כניסתו משא"כ גבי עבודה זרה דיש לאו מיוחד דלא תביא תועבה אל ביתך שמא יש איסור כל שמזמינה ורוצה בעצם ביאתה הגם שאינה רוצה שתבוא עם פאה נכרית וצ"ע.

ברם, עדיין צריכים אנו למודעי דהנה תנן (ע"ז מז:) הכניס לתוכה עבודת כוכבים והוציאה הרי זה מותר. ומשמע שכל עוד העבודה זרה בפנים אסור להנות מהבית וכ"מ ברמב"ם (הל' ע"ז ח, ד) ובשו"ע (יו"ד סי' קמה, ג). והגם שאין הבית חשוב משמשי ע"ז, שהרי אינו משמש לה בקביעות ומהאי טעמא מותר אחר שהוציאו ממנו את הע"ז, מ"מ אסרו חכמים להנות מהבית כל עוד והעבודה זרה בביתו וכמ"ש בחידושי הריטב"א שם וז"ל: "ושורת הדין אפילו בעודה בתוכו לא מיתסר אלא שאסרוהו מפני מראית העין וכשהוציאה משם חזר להיתירו". ובמאירי כתב: "אלא שמ"מ כל שהע"ז לשם נאסרה מתורת בית של ע"ז", והיינו איסור דרבנן וכ"כ הקרית ספר (הל' ע"ז ת, ד) ובב"י (יו"ד סי' קמה). ובפשוטו הוא הדין נמי בתקרובת עבודה זרה. אך י"ל בסברא דתקרובת של פאה המונחת בראש אשה אין מראית העין לומר שהבית בשביל תקרובת עבודה זרה ואין זה מכניס תקרובת אלא מכניס אשה וצ"ע. ובעיקר דין השבת אבידה בפאה נכרית הארכת בשו"ת ברית הלוי (ח"ב סי' קמז).

הסתכלות בנוי פאה

ודע דפשוט שהו"ה דאסור לאשה להביט ולהנות ממראה פאה שלובשת רעותה דחשיבא הנאה וכמ"ש רבינו ירוחם (נתיב יז ח"ה) וז"ל: "אסור לשמוע כלי שיר של ע"ז או להסתכל בנוי ע"ז כיון שנהנה בראיה כך מוכח בפסחים. מההיא דאמר רבי שמעון בן פזי קול ומראה אין בהן מעילה אבל איסור יש בהן וכן פשוט בשבת דאסור להסתכל בצורות משום אל תפנו", והו"ד בב"י (יו"ד סי' קמב). וכ"פ בשו"ע (שם סט"ו) וז"ל: "אסור לשמוע כלי שיר של עבודת כוכבים או להסתכל בנוי עבודת כוכבים, כיון שנהנה בראייה". ולכאורה הו"ה מתקרובת עבודה זרה שאסורה בהנאה מהתורה, הנאת ראייה חשיבא הנאה ואיסור זה דהנאה מתקרובת ע"ז אפילו במשהו כמפורש ברמב"ם (הל' מאכא"ס יא, א) ופשטות הדברים דאף שאין ההנאה שוה פרוטה

מסקנא דדינא:

א. על פי כל התחקירים הבלתי תלויים, האמינים ביותר, רובן ככולן המכריע של הפאות כיום הינם עשויות משער הודי שהוא מתקרובת עבודה זרה, ועל כן אסור לחובשן, לקנותן ולהשהותן בבית כדן תקרובת עבודה זרה האסורה בהנאה. ולמותר לציין דמלבד זאת 99% פאות זמנינו אסורות בחבישה מצד פריצות כמובן לכל אדם בר דעת הניחון בשכל ישר, נטול נגיעות ומניעים אישיים, כיון שהם במראה טיבעי, או רטוב, או מתנפנפות, מדהימות, מהממות וכו' ואי אפשר ללכת בלי ולהראות בלי ולקרוא לפאות אלו "כיסוי", כיון שהם גורמות משיכת עין יתירה [הגם שאין כונתה להכשיל ח"ו] ומכל שכן אם הפאה יפה יותר משער

תשובת הרה"ג איתמר מחפוד שליט"א – אשדוד

טבעי הכי מכווער, לפי שאת הנזק ציוותה התורה לכסות כדי שלא יסתכלו ויתבוננו בה גברים וכתב רבינו יונה (אגרת התשובה אות נח) וז"ל: "וצריכה האשה שתהא צנועה ונזהרת שלא יסתכלו בה בני אדם חוץ מבעלה, שהמסתכלין בפניה או בידיה יורדין לגיהנם, והיא ענושה בענש כל אחד ואחד מהם, מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה, ונכשלו בה". וכן דעת כל גדולי פוסקי הדור מכל העדות והחוגים, לאסור כמעט את כל פאות זמנינו לפי שעליהם אין שום מחלוקת והתריעו רבות על כך והמכשלה בקדושת המחנה נוראה ומה יעשו שאין דורן עולה יפה ודבריהם כקול קורא במדבר וכבר הארכתי בשו"ת ברית הלוי (ח"ב סי' קיט).

ב. גם אם היה מיעוט פאות משער הודי כל הפאות נאסרו מדין קבוע.

ג. אסור להשהות בבית פאה ויש לאבדה (רמב"ם הל' ע"ז ז,א) על ידי שריפה או כל דבר המכלה אותה ולפזר את האפר ברוח (רמב"ם שם ח,ו) שלא במקום שדות וגינות או לקוברו (ע"י רשב"א ותוס' ר"ד ע"ז סב).

ד. אסור להסתכל על נוי פאה מדין נהנה מתקרובת עבודה זרה, וכן אסור לשבח אשה על נוי ויופי פאתה.

ה. אין לומר דברים שבקדושה מול פאה.

ו. אין לקבל כסף מפאנית מאחר והיא מקבלת כסף חליפי תקרובת עבודה זרה וכסף זה אסור בהנאה כעבודה זרה עצמה כמ"ש הרמב"ם (הל' נזאכ"א יג,ט) וכשמתערבין בכסף אחר הכל נאסר ולא בטל כנפסק ברמב"ם (הל' ע"ז ז,ט).

ז. אסור להשכיר דירה לאדם שאשתו חובשת פאה. אבל מותר להכניס אורחת לבית שחובשת על ראשה פאה כיון שזה באקראי.

ח. המשכיר חנות לפאנית, אסור לו להנות מדמי השכירות (רמב"ם הל' נזאכ"א יג,ט, וש"ע יו"ד סי' קלג ס"א) ואפילו אחרים אסורים להנות מכסף זה (ב"י שם) וצריך לשרוף את הכסף או לשחקו ולקבור את האפר בבית הקברות או ישחקו ויפזרו את האפר ברוח או יפזרו בים ואם זורקו בים המלח אין צריך לשחקו (רמב"ם שם הט"ז, וש"ע שם וט"ז סק"א).

ט. המוצא פאה אין עליו חיוב השבה ויש לו להגביה ולכוין שלא לזכות בה בהגבתו ולאבדה בשריפה או בכל דבר המאבדה מהעולם כמו שביארתי בשו"ת ברית הלוי (ח"ב סי' קמז).

י. מלבד מה ש"ההכשר" על 99% של הפאות מרבה חרון אף בעולם בנתינת "כשרות" על החטאת הרבים בפריצות, והתורה הקדושה זועקת: "ולא יראה בך ערוות דבר ושב מאחריך" ר"ל, זאת ועוד לפי הבריורים הממצאים והתחקירים הבלתי תלויים, אין בו ממש להציל מתקרובת עבודה זרה, מאחר ואין השגחה מעת גזיזת השער ועד גמר יצירתה וחותרמה בפלומבה והלוגרמה שאינה ניתנת לזיוף, ומלבד שאין השגחה הדוקה במשך כל התהליך, גם טיקטים ותוויות "הכשר" מזוייפות, ואף נותני "הכשרות" הודו בעצמם על עובדות אלו במספר ראיונות, וכמה עלובה עיסה שנחתומה מעיד עליה, ולכן המיקל ראש בזה עתיד ליתן את הדין.

ויהי רצון שנזכה לראות בגאולה השלמה, בהעברת גילולים מן הארץ, בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

לאור הדברים שנתפרסמו לאחרונה בנושא הפאות, ראינו לנכון לפרסם בזאת גימטריאות בכתבי הקודש בנושא זה.

בַּיּוֹם הַהוּא יִסֵּר ה' אֶת תְּפֹאֶרֶת הָעֵקֶסִים. (ישעיה ג' יח)

פירש רש"י: "לעתיד לבוא כשיבוא הקב"ה להשיב את ישראל אליו יסיר ה' מהם את תפארת העקסים, שלא יהיו תולין תפארתם בנוי תכשיטי נשים".

מתבאר מדברי רש"י כי הנביא מתנבא על כך שלעתיד לבוא יהיה מצב שישראל יהיו תולים תפארתם בנוי תכשיטי נשים, וכשיבוא הקב"ה להשיבם אליו יסיר מהם התפארות זו. והנה בפשטות לא יתכן ש"ישראל" הנזכרים כאן שייכים הקב"ה אליו הם אחינו הרחוקים מתורה ומצוות, שהרי הללו לדאבונו עוברים על כל התורה כולה ומהו אם כן הדגש המיוחד על ההתפארות בנוי תכשיטי נשים, אלא נראה שהמדובר כאן בציבור שומרי תורה ומצוות החרדים לדבר ה' ומדקדקים בקלה כבחמורה, אלא שעם זאת ישנה בידם הנהגה המרחיקתם מן הקב"ה וישנו צורך להשיבם ממנה, והיא "תולים תפארתם בנוי תכשיטי נשים".

דומה כי אין ביטוי מתאים יותר להנהגה זו כמו המתרחש במחנינו התחום הפאות. מחד, אין מקום להתכחש לכך שהפאות הנהוגות כיום בדור הצעיר עניינן הוא "נוי תכשיטי נשים", לכל הפחות מצד הייצור והעיצוב, אם לא מצד החובשות. אין צורך בהסברים, שכן הדברים פשוטים וברורים לכל מבקש אמת. ומאידך, למרות זאת, הפאה הנכרית הפכה כיום לסמל עבור נשות אברכים, הרואים בהתקטנות זו מעין תעודת השתייכות למחנה בני התורה ולציבור חניכי הישיבות. ולא זו בלבד, אלא שלחרפתנו ולבושתנו רבים הם מרביצי התורה המורים מסיבה זו לתלמידיהם כי חובה עליהם לעמוד על כך שנשותיהם תתקשטנה בפאה נכרית בצאתן לרחוב, וח"ו לא תכסינה את ראשן בצניעות כדרך אמותינו הקדושות, רחמנא ליצלן מהאי דעתא.

כמו כן לדאבונו הרב בחלק נכבד מן הציבור החרדי שוררת אירה כי התקשטות בפאה נכרית מספקת מראה "מכובד", ואילו כיסוי הראש במטפחת גורם למראה מרושל שאינו מכובד דיו, מסיבה זו, תחת לחנך את בנותינו כי הצניעות והפשטות הן הן הכבוד האמיתי לבת ישראל וכמאמר הכתוב כל כבודה בת מלך פנימה, נוהגות מורות ומחנכות רבות להקפיד להופיע בפני תלמידותיהן כשהן מקושטות בפאה נכרית, באשר סבורות הן כי זוהי אכן הופעה מכובדת הראויה למורה בבית יעקב.

אכן, "תולין תפארתן בנוי תכשיטי נשים"!

← תפארת העקסים (עם האותיות והתיבות) – 1299 – עון פאות נכריות.

← נוי תכשיטי נשים – 1215 – אלו פאות הנכריות.

← ביום ההוא יסיר ה' את תפארת העקסים – 2107 – זה יהיה בחדש איר שנת

תשס"ד (עם האותיות והתיבות)

יְתַבְּרוּ וְיִתְּלַבְּנוּ וְיִצְרְפוּ רַבִּים, וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים, וְלֹא יִבְּנוּ כָּל רְשָׁעִים, וְהַמְשַׁכְּלִים יִבְּנוּ. (דניאל יב ז)

יְתַבְּרוּ וְיִתְּלַבְּנוּ וְיִצְרְפוּ רַבִּים – 1996 – זה בחדש סיון שנת תשס"ד.

הזוכר יזכור, כי בחודש אייר עדיין הלכו כולן במטפחות, ובחדש תמוז באופן כללי כבר היה ברור מי נשארת עם המטפחת ומי חוזרת אל הפאה, ונמצא שה"בירור" היה בחודש סיון.

וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים (עם התיבות) – 1219 – זה ההכשר לסלוני פאות (עם התיבות).
וְלֹא יִבְּנוּ כָּל רְשָׁעִים (עה"כ) – 786 – פריצות.

וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים (עם האותיות) – 1229 – הן פאות נכריות (עה"כ).
וְלֹא יִבְּנוּ כָּל רְשָׁעִים – 785 – זו פאה הנכרית (עה"כ).

מחמת רוב הרגלנו בפאות קשה לנו להסכים עם המונח "רשעים" בהקשר זה, אך נשית נא ליבנו לדברי חז"ל "גדול המחסיאו מן ההורג", ונודה על האמת כי הפאות המקובלות בדור הצעיר אכן מכשילות ומחסיאות את הרבים בהרהורים רעים, באשר מהותן הינה יופי והתקשטות. ואשר על כן, למרות שלדאבוננו הנהגת הפאות מקובלת גם בקרב נשים צדקניות, לא נוכל להימלט מן האמת כי הנהגה זו במהותה הינה הנהגת רשעות.

וְהַמְשַׁכְּלִים יִבְּנוּ (עם האותיות) – 542 – מטפחת (עם האותיות).

המשכילים יבנו, כי אחר שסיבבה ההשגחה העליונה את חשיפת איסור הע"ז בפאות, ובעקבות כך את הסרת הפאות והנהגה כללית של כסוי הראש בצניעות, אין תפקידנו בעת כזאת לפתור את ה"בעיה" ע"י נתינת "הכשרים", אלא עלינו להתבונן לעשות חשבון נפשנו, מה באמת מבקש הקב"ה מאיתנו. והמשכילים יבנו!

וְהִיא תַּחַת בְּשֵׁם מֶקֶדְמוֹת וְהִיא תַּחַת חֲגוּרָה נִקְפָּה, וְתַחַת מַעֲשֵׂה מִקְשָׁה קַרְחָה, וְתַחַת פְּתִילֵי מַחְגֶּרֶת שֶׁקֶי, כִּי תַּחַת יִפִּי. (ישעיה ג' כד)

ובגמ' מסכת שבת (דף סב עמוד ב) ביארו: ותחת מעשה מקשה קרחה- מקום שהיו מתקטטות בו

נעשה קרחים קרחים.

כל מודה על האמת לא יכחיש כי הפאות המקובלות כיום בדור הצעיר נכללות בהגדרה זו של "מקום שהיו מתקטטות בו". ובאשר ל"נעשה קרחים קרחים"- אין צורך בדורנו לחפש משמעויות אחרות לכך, מלבד המחלה הידועה אשר הטיפול בה גורם לנשירת השערות. הקשר בין הדברים נתבאר בהרחבה בעלון שפורסם ע"י אגודת יד שלמה (להשיג בטל' 02-5378089), וכבר עוררו על כך גדולים וצדיקים, ה'בית אהרן' מקרלין זיע"א, כ"ק אדמו"ר מסקולען שליט"א, המקובל הגר"י כדורי זצ"ל ועוד.

פאה נכרית – 766 – מחלה ממארת (עם התיבות).

ותחת מעשה – 1229 – הן פאות נכריות (עה"כ).

מקשה קרחה (עם האותיות) – 766 – מחלה ממארת (עם התיבות).

מעשה מקשה קרחה – 1173 – פאות נכריות.

ציטוט מעיתון משפחה, י"ט בסיון תשס"ב 30.5.02 כתבת תחקיר - עבודה זרה (זרה) בראש

הפאה של בודהה

שיער המניע מהודו וגמכר לפאות מקורו לפעמים ב... עבודה זרה, האסורה בהנאה,
כך אמרו ל"משפחה" גורמים שונים.

סניור ג'זבאני, גוי איטלקי המתעסק בתעשיית השיער באיטליה, השיח לפי תומו באחזי אחת היבואניות, שהשיער אותו הוא מביא מהודו, גמכר לו באמצעות כוהני דת של בודהה. בהודו נוהגים האנשים לתרום לבית התיפלה של הבודהה כספים ומתנות. נשים ונשות, שרוצות גם להשתתף ב"מצווה", אך הן מחוסרות כל, מצאו פתרון. הן גוזזות את שערותיהן ומקריבות אותו לבודהה. כהני הדת מוכרים את השיער לאנשים דוגמת סניור ג'זבאני, לתעשיית השיער לפאות.

ניסינו לברר את הנושא אצל יבואניות, ומסתבר שהן התנערו ממנו. אחת מהן סיפרה שהיא אכן מכירה מקרוב את סניור ג'זבאני, וביררה בעבורנו את העובדות. מסתבר, שאכן כך. השיער שמניע מהודו, הוא שיער שנמכר בשביל הבודהה, ובכסף, ייתכן, וכך יש להעריך, לא קונים בו שוקולד לאכילה, אלא חפצים לבית התיפלה ולבודהה.

גם אם הפאנית אומרת לך שהשיער מניע מאוקראינה, את יכולה לסמוך רק על מילה שלה. אין כל חזמת על אף פאה מאין מקורה, וגם אם היתה, לכי תסמכי עליה שאין היא מזויפת. הרי אין "זוער כשרות" שיכול לחתום על כך.

הרב זאב שטיגליץ, ראש המחלקה למאבק במיסיון ובכחות ג"לב לאחים", אומר שגדולי הדור קבעו כבר בעבר כי בודהיזם, זו עבודה זרה, גלי ספק. "הבודהה הוא למעשה בן מלך שנוולד לפני 2,500 שנה, שהיפשו תכלית לחיים וטען שקיבל 'הארה'. ממנו התגלגלה הדת, שהנהיגה מדיטציות כחלק מהפולחן שלה. דרך המדיטציות, לפענתם של הבודהיסטים, מגיעים לאותה 'הארה', כביכול.

"כיום הבודהיזם זו הדת הגדולה ביותר בעולם מבחינת מספר המאמינים שעייכים אליה, אף יותר מהנצרות. המרכז שלה הוא בעיקר בהודו ובטיבט, והנושא הבודהיסטי שתפס תאוצה בכל העולם הוא נושא המדיטציה על כל צורותיה. הגורו מהרשי מהש יוני, למשל, היושב בהולנד מלמד מדיטציה מסויימת, מדיטציה טראנסצנדנטלית.

"אדם המקבל את הסכניקה של המדיטציה ונעשה בקי בה, צריך להקריב מנחה למורים שחלמדים אותו, הנקראים 'ברהמינים'. בין השאר מביאים פירות, פרחים, נרות צעיפים, ייתכן שגם שיער. אני משער", אומר הרב שטיגליץ, "שאם אכן מוקרב שיער, הבודהינים המוכרים את המנחות שמשתמשים בו לצורך ונחזקת ה"מקדש הבודהי"."

שיער אכן מוקרב לברהמינים למען הבודהה, כך טוענים מי שמכיר זאת מקרוב, וסניור ג'זבאני האיטלקי, עומד על דעתו, שהוא אחד מאלה שרוכשים אותו מהבודהה, ליתר דיוק, מהברהמינים.

לתגובות

בשעות הערב: 02-5825891

ח.ד. 5252 ירושלים

מכתב מאת הרה"ג הרב משולם משולמי
ר"מ בישיבת בית שמעיה ומו"ץ וראש כולל אהל אלישבע

הרב משולם משולמי

ר"מ בישיבת בית שמעיה
ומו"ץ וראש כולל אהל אלישבע
בני ברק

בס"ד, כ"א אדר תשע"ח

לנשות ישראל ולכל מאן דבעי

...
מודה אני לאברכים היקרים שהאירו עינינו שלא יתכן ליתן הכשר בזה, וגם אלו שמגיעות מברזיל וכו' אינן נקיות מחשש תקרובת עבודה זרה, ואחר החקירה היסודית נראה כי קרוב לודאי מקור כל השערות הוא מהודו מהתקרובת שלפני הע"ז שלהם.

קיימנו בשמחה: "מצות עשה לאבד עכו"ם ומשמשיה וכל הנעשה בשבילה שנאמר אבד תאבדון וכו' עכו"ם ומשמשיה ותקרובת שלה וכל הנעשה בשבילה אסור בהנאה שנאמר לא תביא תועבה אל ביתך וכו' ומשום לא ידבק בידך מאומה מן החרס" (רמב"ם פ"ז מהלכות עכו"ם).

"כיצד מאבד עכו"ם ותקרובת שלה או או שורף וכו'" (רמב"ם פ"ח מעכו"ם).

יהא מכתבי זה תיקון על העבר.

ובאתי אל החתום מאת אשתו ג' קיין. ג' אדר תשע"ח

פרק ג' - שוק השער העולמי

בפרק הקודם עסקנו בעיקר בתופעת הגילוח לע"ז אשר בהודו, וכעת נבאר מה קורה עם השער מרגע התגלחת ועד אריגתו בפאות שבשוק הקאסטם העולמי.

תהליך השיער

לפני עשרות שנים השיער היה נשרף במקדשים הגדולים. ובמקדשים הקטנים השיער היה נזרק לנהר "הגנגס" העובר את כל הודו ונחשב בעיניהם לקדוש, בעשורים האחרונים מאז שתעשיית השיער בעולם גדלה, החלו הסוחרים לשכנע את הרשויות במקדשים למכור שער זה (וכ"כ גם בפסק בית דין רבני ירושלים), ואכן מאז החלו בתעשיית השיער לקחת שיער מהמקדשים. ומיום ליום התווספו מקדשים נוספים למכירת השיער, ושיער זה הלך ונעשה מסחרי יותר ויותר, עד שכיום כל תעשיית השיער בעולם מתבססת כמעט רק עליו. ורוב המדינות הסוחרות בשיער, תחילת מסחרו הוא בהודו, ולפעמים השיער עובר כמה וכמה תחנות בכמה מדינות שונות עד שמגיע לייעדו.

איסוף השיער

לאחר כמה זמן השיער נאסף מהרצפה, ואחר נתינתו בכלי ההונדי הנ"ל, הוא מושלך לתוך בריכות ענק

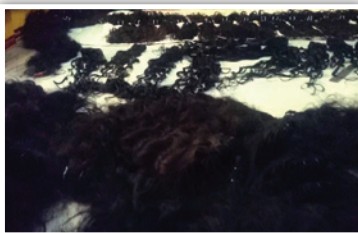
לשטיפה. לאחר מכן השיער נלקח לחדרים ענקיים למיון לפי גודל וסוג השיער. השיער עובר שם גם סירוק ופתיחת קשרים.

עיבוד השיער

תמיד על כל שערה ישנה שכבה של סיבים כמין קשקשת, אשר זרימת כל השערות לכיון אחד. וכאשר ישנה שערה אחת הפוכה, השיער כולו מסתבך ונוצרים קשרים. אשר על כן, עד להיום היו מסירים שכבה זו ע"י חימצון המסיר שכבה זו לגמרי, ואוכל גם את צבע השיער לגמרי. אולם כאשר שכבה זו מוסרת, חוזק השיער יורד ג"כ.

לאחרונה פותחה שיטה חדשנית המכונה "אוסמוזה", אשר בה שכבה זו אינה יורדת, והשיער נשאר טבעי. לכן צריך להקפיד יותר ויותר שלא יתהפך שיער בקוקו. וממילא השיער נשאר באיכות גבוהה מאד, וזהו הנקרא שיער טבעי לא מעובד.

בשיטה הנ"ל השיער מוכנס לבריכות ענק עם תרכובת כימית סודית

"תביא עוד מפלצת אחת כזו בגלובוס!! איזו מדינה מתקרבת לזה? למה אני וכל החברים שלי לא מכירים עוד מפלצת שמקיא שיער בכמות כזו?... ולא ברבע כמות מזה... אז רק הרב שלך מכיר?... שיגיד לי איפה!..." (מתוך ראיון עם סוחר חרדי)

מכתבי הרבנים מהודו

פירוט תהליך האוסמוזה ע"י לקמן עמ' מ"א

(הנקראת אוסמוזה) אשר מסירה את הפגמונטים של השיער בלבד [היינו הצבע] בעדינות. הגוון המדוייק של השיער תלוי באורך זמן השהייה בבריכות האוסמוזה, לדוגמא שיער ששהה 15 ימים יהא בהיר יותר מאותו שיער ששהה רק 10 ימים וכן הלאה. כך שלאחר זמן מסוים השיער הכהה נהפך לכל צבע מצבעי השיער הנדרשים. [ולצורך מראה טבעי מערבים כמה גווני בלונד וכדו'.]

כיון שבתהליך זה השיער נשאר עדיין במראה טבעי, אפי' מומחים גדולים לא יכולים להבחין שאכן שיער זה עבר עיבוד, והשיער נשאר במראהו כאילו אינו מעובד. הערה: הרבה מהמפעלים עושים עיבוד זה במפעלים בסין או באיטליה וכדו' ולא דוקא במפעלים בהודו.

איכות השיער

השיער ההודי דק רך ונעים, אך גם חזק ועמיד בעיבוד, בשונה מהשיער האוקראיני הסיני הברזילאי, שמתייבש או נקרע לאחר עיבוד. השיער ההודי מטופח בדרך כלל בשמן קוקוס וללא מגע כימי של שמפו. ועוד שבחלק מהשיער זוהי גזיזתו הראשונה, כך שהוא שיער חזק ובריא במיוחד.

בשיער ההודי לאחר העיבוד ניתן לתלתלו בקלות בכל צורה שרוצים.

שיער הילדים שנגזז בפעם ראשונה נחשב לאיכותי ויפה מאד (והוא הנקרא בייבליס/ביבי-האר), בדרך כלל הוא באורך המתאים לאזורים מסוימים בפאה כגון בחלק הקדמי, לפעמים הוא מתאים לכל הפאה או לתוספות שיער.

אורך השיער

השיער ההודי מצטיין במיוחד באורכו, והוא מגיע גם לגדלים ארוכים מאד בגלל הבנות והנשים שמגדלות שער במשך שנים ארוכות לפני התגלחת.

צבע השיער

שיער הודי בדרך כלל כהה במקור (אכן יש גם מיעוט שיער הודי בהיר במקור), אלא שניתן לעבד בקלות לצבע בהיר כנ"ל, שיהיה בדיוק כמו שיער בהיר במקור בצורה שלא ניתן לזהותו אח"כ כנ"ל.

בס"ד - אוצרות עלוני קול קורא דף היומי - להצלת עם ישראל

עלוני קול קורא דף היומי - להצלת עם ישראל

מחולק לימות השנה ללימוד בכל יום - כמו הנחת תפילין

לימי השנה - עלון ליום / י"ד לחודש אדר - עלון מס' 1

עלון יומי דהתאחדות הקהילות

כולל תשובות בירורים וקול קורא'ס בענין הצניעות בישראל מגדולי ישראל

כל הצדיקים שלומדים דף היומי, ומוסרים נפשם לתורה ולקדושה, אם נשותיכם חובשות פאה נכרית, או פריזט, [חצי פאה], דעו לכם שכל תורתכם הקדושה הולכת ומחזקת את הסטרא אחרא. במדה ונשותכם נמצאות בביתכם ו/או יושבות כנגדכן עם הפאה- הפסיקו לאלתר בלימוד התורה הקדושה, הפסיקו להגיד ברכות וברכת הנהנין, הפסיקו עריכת סעודת שבת וליל הסדר, כי כל הלימודים והברכות וכל הקדושה הולכים ומחזקים ישירות את הסטרא אחרא, ואז הגוים קמים עלינו, כפסק החפץ חיים והגרא"ם שך, ועוד גדולי וצדיקי ישראל זי"ע - ולכן עליכם להפסיק לאלתר בכל עסקי הקדושה כי אתם בבחינת "זורע על הקוצים" וגורמים יניקה גדולה לס"א מהקדושה, ולכן קודם יש לפעול בסור מרע, ולדאוג שנשותיכם יסירו מיד את הפאה ללא דיחוי, ורק לאחר מכן להמשיך בעסקי הקדושה, כי אם לא תפעלו מיד בהסרת נגף זה - אז דעו כי הפאה היא בבחינת פצצת מתקתקת של זמן שגרמה וגורמת חורבנות בבתי ישראל - והיא גורם העיקרי בעיכוב גאולת ישראל.

אפשר לשמוע דעת קודשם בטלפון שומרי החומות: - 072-33-72-978 שלוחה 22 - ושלוחה 25

קול קורא מס' 1

המרים יד על עשרת הדיברות:

ושמים מורות עם פאות ושוקיים מגולות.

בגדים קצרים -

אותו הראש והיד והרגליים יקצצו!

[לשון הקב"ה בעשרת הדברות. "כי ה' אלקיך א-ל קנא". עיין רש"י שם]

ועד הצניעות דהתאחדות הקהילות להצלת עם ישראל

בחשתתפות הרבנים והקהילות לומדי תורה לשמה

בפיקוח כ"ק מרן אדמור מהאלמין שליט"א, מחברם של יותר מאלף ספרים על כל יסודי הדת תמונת מפעל הזוהר העולמי 0527-65-1911

לשמיעה כ-1000 שיעורים בנושא הצניעות בטלפון שומרי החומות - 072-33-72-978 שלוחה 22
ושלוחה 25 - לשמיעת עלוני קול קורא - דף היומי - מחולק לימות השנה ללימוד בכל יום, אנשים
נשים וטף, שלוחה: 22835